

ROŽĎALOVICKO

Městský zpravodaj pro občany Rožďalovic, Ledčerek, Viničné Lhoty, Podlužan a Hasiny

Cena: 30 Kč

1/2016

Vážení spoluobčané, dovoluji mi, abych Vás letos poprvé přivítal na stránkách městského zpravodaje, který tímto číslem vstupuje do pátého roku své existence. Doufám, že mu i nadále zachováte svou přízeň. I my se budeme snažit Vás v tomto ohledu nezklamat a nabízet Vám dále informace o dění v našem městě a okolí, různé vzpomínky, osobní názory či polemiky, které však nemusejí vždy být v souladu se stanoviskem redakce. To ovšem neznamená, že budeme otiskovat příspěvky xenofobní, rasistické či jinak urážející lidskou důstojnost.

Toto mé úvodní slovo bude oproti dřívějším monotematické a bude se týkat místního kostela, jehož prostory se městu pro pořádání koncertů zkraje roku definitivně uzavřely. Jak jistě víte, v minulém čísle jsme Vás informovali o návštěvě u biskupa mons. Jana Baxanta v litoměřické diecézi, s nímž jsme projednávali stávající situaci ve zdejší farnosti a nástin další možné spolupráce.

Bohužel první měsíce nového roku ukázaly, že jednání s farářem Milanem Matfiakem želbohu nevedou k domluvě. Ačkoliv nám sám biskup Jan Baxant schválil interpretu pro letošní rok (jednalo se o skupinu Čechomor, dále o houslistu Jaroslava Svěceného a uvažovali jsme také o zpěvačce Marii Rottrové), farář Matfiak je pro změnu vůbec nepovolil, takže tím pádem se stalo již bezpředmětným zaslání repertoárového listu ke schválení biskupské kurii.

Jako důvod nám farář Matfiak napsal toto (jedná se o doslovnou a redakčně neupravenou citaci z dopisu, který byl zaslán na městský úřad): „*Na Váš telef. dotáz o plánování koncertu do příštího roku byla z mé strany jednoznačná odpověď ne. Až takovou kultúrou a moderní civilizací na který se Váš záměr hodí (šikne) nedovolím pošlapávat lidskou krvavou námahu když před téměř 300 lety stavěly v rekordním čase 8–9 let tento úžasně krásný dům Boží pro sebe a následní generace. Následní generace jsme zrovna my a teď, která*

opustila duchovno a chce v tomto prostoru vytvořit doupě satanovo!“

Po pěti letech úspěšných charitativních koncertů, jež byly vždy povoleny a jejichž výtěžek jenom za loňský rok vynesl přes 500 000 Kč, tak město od letošního roku ztrácí prostřednictvím místního kostela možnost přispět těm, kteří to nejvíce potřebují. Kde jinde by však takovéto dobročinné akce měly najít své místo než v prostorách, která by měla být synonymem pro útěchu a porozumění? Nezbyvá mi tak než dát za pravdu slovům pana Rudolfa Valeše, která zaznívají v závěru jeho příspěvku „*Jak se slavily církevní svátky v Rožďalovicích*“, kde se zamýšlí nad absolutně nulovou možností návštěvy této dominanty našeho města (či alespoň okolního parku), pomineme-li nedělní bohoslužby...

*S přáním krásného jara
Petr Kapal, starosta*

Začátkem února byla zahájena druhá etapa zasíťování parcel nové zástavby v jižní části města

V ulici U Barborky byla v polovině února upravena parkovací plocha před hřbitovem

V dolní části Tyršovy ulice probíhá od začátku března pokládka nového chodníku

Spolek Labská stezka vyčistil první březnový víkend koryto řeky před Odemykáním Mrliny, které se uskuteční 17. dubna

Vánočním koncertem Janka Ledeckého v doprovodu Nostitzova kvarteta vyvrcholila poslední adventní neděle 20. prosince série charitativních koncertů v kostele sv. Havla. Dvě vánoční koledy si s populárním zpěvákem zazpívaly i děti ze základní školy. Vystoupení navštívilo přes pět stovek posluchačů a výtěžek ve výši 205 000 Kč byl věnován Handicap Centru Srdce Poděbrady

V sobotu 5. března vystoupil v sále na Radnici v rámci koncertů Hudba léčí Marcel Zmožek se svou skupinou

Od začátku roku probíhají ve Spolkovém domě přednášky na různá témata. V polovině ledna zahájil svou sérii přednášek o historii Rožďalovic Rudolf Valeš. Tato setkání se těší mimořádné pozornosti zejména pamětníků a konají se pravidelně jednou měsíčně

Letošní první Setkání seniorů se uskutečnilo v úterý 8. března v sále Radnice. Po úvodním slově starosty vystoupily děti z mateřské školy a hudební skupina Stanislava Keitha, kteří tak přispěli k příjemné atmosféře tradiční akce

V sobotu 12. března uspořádal Odbor přátel SK Slavia Rožďalovice maskarní ples. Odpoledne bavil děti Krejčík Honza, večer patřil dospělým. První cenu (uzené sele) v soutěži masek získaly „Popelnice“ – Marcela a Radek Bajerovi

Město Rožďalovice Vás

srdečně zve na kulturní den

Rožďalovice nám

- 9.00 – 12.00 Základní škola – výtvarná a keramická dílna
9.00 – 17.00 Spolkový dům – výstava hraček
13.00 – 14.30 Sál Radnice – školní akademie
15.00 – 16.30 Galerie Melantrich – výstava obrazů Jaroslavy Šoltysové
a výstava fotografií Leony Kalvodové
16.30 – 18.30 Galerie Melantrich – „Rodáci známí a neznámí“
přednáška Rudolfa Valeše
20.00 – 21.30 Sál Radnice – koncert houslisty Jaroslava Svěceného
od 22.00 Sál Radnice – výstava obrazů
a zakončení dne s Martinem Sausage Dobnalem

Rožďalovické letní slavnosti

- 15.00 – 16.30 Princové jsou na draka
17.00 – 18.00 Pavel Čaláta
18.30 – 19.30 O5 a Radeček
21.00 – 22.15 Anna K
22.45 – 03.00 Chaos

Květinová soutěž

Do pátého ročníku soutěže je možno přihlásit fotografie zahrad, předzahrádek, zákoutí a rozkvetlých balkonů a oken.

Konkrétní místo může do soutěže přihlásit kdokoliv – majitel, nájemce, soused, kolemjdoucí apod.

Soutěžní fotografie s Vaší adresou můžete:

- zaslat na email: rozdalovicko@seznam.cz (v grafických formátech, ne v PDF!)
- osobně předat nebo zaslat na Městský úřad v Rožďalovicích v obálce označené slovem Soutěž.

Zahájení soutěže a možnost zasílání fotografií:

1. května až 30. října 2016

Vaše snažení ohodnotí nezávislá porota a výsledky budou zveřejněny ve zpravodaji Rožďalovicko.

26. března	<i>Z rožďalovické historie: Historie řemesel II.</i> – přednáška Rudolfa Valeše (Spolkový dům, 15.00)
26. března	<i>Velikonoční zábava – Elán revival (sál Radnice, 20.00)</i>
9. dubna	<i>Hudba léčí – hudební skupina Žocháři (sál Radnice, 14.00)</i>
16. dubna	<i>Burza exotického ptactva (Spolkový dům, 8.00)</i>
17. dubna	<i>Odemykání Mrliny</i>
23. dubna	<i>Z rožďalovické historie: Historie řemesel III.</i> – přednáška Rudolfa Valeše (Spolkový dům, 15.00)
14. května	<i>Hudba léčí – Black Band (sál Radnice, 14.00)</i>
16. května	<i>Úhlavní přátelé (zájezd do Hálkova divadla v Nymburce)</i>
21. května	<i>Burza exotického ptactva (Spolkový dům, 8.00)</i>
28. května	<i>Z rožďalovické historie: Boromejky v Rožďalovicích</i> – přednáška Rudolfa Valeše (Spolkový dům, 15.00)
11. června	<i>Hudba léčí – Nová Galánečka (sál Radnice, 14.00)</i>
18. června	<i>Burza exotického ptactva (Spolkový dům, 8.00)</i>
25. června	<i>Rožďalovice nám</i>

Společenská kronika

Od začátku letošního roku se narodila tato miminka:

Jakub Dvořák únor 2016
František Jiří Šimek únor 2016

Informace pro občany

Svoz nebezpečného odpadu

V sobotu 9. dubna 2016 proběhne u nádraží v Rožďalovicích od 8.00 do 9.00 mobilní svoz nebezpečného odpadu a odpadů určených ke zpětnému odběru.

Odpady, které budou přebírány:

nebezpečný odpad:

– oleje, znečištěné obaly, barvy, lepidla, pryskyřice, mastné tkaniny, ředidla, rozpouštědla, kyseliny, zásady, pesticidy, léky, AKU baterie, monočlánky, atd.

objemný odpad:

– nábytek, linolea, koberce, atd.

Upozorňujeme, že nebudou vybírány pneumatiky.

Svoz bioodpadu

V letošním roce bude probíhat svoz bioodpadu nově každou lichou středu od 30. března do 23. listopadu. Popelnici lze zakoupit na MěÚ, a to o objemu 120 nebo 240 litrů.

Sběr papíru a víček od PET lahví

Tento sběr organizuje ZŠ a MŠ G. A. Lindnera ve dnech 19. a 20. dubna, vždy 7.00 – 8.00 a 13.00 – 16.00 před budovou školy.

Zimní zpravodajství ze Základní školy a Mateřské školy G. A. Lindnera Rožďalovice

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, jestliže jsem v minulém čísle psal o tom, že se uplynulé období výrazným způsobem zapsalo do historie naší školy, pak nezbyvá než toto tvrzení opakovat. Tentokrát je to z důvodu domluvy se zřizovatelem školy o zajištění provozu školního autobusu do obcí, které nejsou ve spádové oblasti naší školy. Školní autobus vyjíždí kolem 7.15 přes Hasinu, Křešice, Pšnice do Libáně, následně přes Kozodírky do Dětenic a pak přes Brodek do Rožďalovic. Stejnou cestu školní autobus vykoná i odpoledne po skončení výuky, kdy vyjíždí z Rožďalovic v 15.30.

Zásadním impulsem k tomuto opatření byl zájem několika rodičů žáků z Dětenic o přestup jejich dětí do naší školy za předpokladu, že jim bude zajištěna i doprava. První cestu školní autobus absolvoval v pondělí 1. února 2016.

V tomto čase se nacházíme pro naši školu v nezvyklé situaci, protože nerealizujeme žádný projekt financovaný z ESF. Díky tomu máme více času na zaměření se na revizi školního vzdělávacího programu a využívání vzdělávacích strategií, čemuž se věnujeme každé středeční odpoledne.

Od 1. do 15. února jsme zpřístupnili žákům i jejich rodičům anketu, ve které jsme je požádali o to, aby i oni oznámkovali svým pohledem výuku jednotlivých předmětů ve všech roční-

cích, tak jako jsme to v závěru prvního pololetí udělali my. Velmi děkujeme za vyřčené názory všem účastníkům tohoto šetření a dodáváme, že bližší informace o výsledcích naleznete na školním webu www.zs-rozdalovice.cz v podnabídce Hodnocení výuky v nabídce Základní škola. Velmi by řešení případných připomínek pomohlo, pokud by se podařilo docílit stavu, kdy by mezi školou a rodiči probíhala otevřená komunikace.

Těší nás dosažené výsledky žákyně 8. ročníku Sary Hamplové a žáka 9. ročníku Marka Kašpara, o kterých se dočtete v následujících článcích. Snad jen dodám: „Sáro a Marku, děkujeme vám oběma za dobrou reprezentaci naší školy!“

V plném proudu jsou přípravy na zajištění škol v přírodě, na které se chystají vyjet žáci všech ročníků základní školy i děti z mateřské školy za finanční podpory zřizovatele naší školy. Jejich hlavním cílem je budování třídního kolektivu a zkvalitňování vzájemných vztahů mezi žáky, a proto je naším velkým přáním, aby na tento pětidenní pobyt odjely kompletní třídní kolektivy.

V souvislosti se zvyšováním počtu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami uvažujeme od začátku příštího školního roku o zřízení speciální třídy pro tyto žáky. Klíčovou informací je pro nás zajištění dostatečného

množství finančních zdrojů a zásadním úkolem zajištění kvalitního i kvalifikovaného personálního obsazení. Na obojím v těchto dnech intenzivně pracujeme.

Trochu nás znepokojují „zaručené“ zprávy, že ze školy odchází velká část pedagogického sboru. Těžko se pozná, kde se nachází zdroj takových tvrzení, ale zcela odpovědně prohlašuji, že tyto zprávy nejsou pravdivé. Proto Vás žádáme, abyste se nenechávali oklamat a obrátili se přímo na nás a my Vám rádi na Vaše dotazy odpovíme (pokud nebudou anonymní).

Za úsek školní jídelny je možné poskytnout informaci, že jako jedna z mála škol našeho regionu (a možná že dosud jako jediná) úzce spolupracujeme s výživovým poradcem a aktivně přistupujeme k zajištění dietního stravování pro potřebné.

V mateřské škole je aktuálním tématem příprava zápisu dětí spojená se dnem otevřených dveří, který je připraven na čtvrtek 31. března v čase od 14.30 do 16.30. Srdečně zveme všechny „aktivní účastníky přijímacího řízení“ i ty, kteří si chtějí (pouze) prohlédnout prostory mateřské školy.

S přáním osobní pohody a životního optimismu za zaměstnance školy

*Mgr. Roman Kotlář,
ředitel školy*

Pedagogický sbor základní školy v březnu 2016: zleva Jiří Rejsek, Naděžda Hrnčířová, Dana Rolfová, Markéta Drobečková, Stanislava Košková, Jana Červenková, Petra Šimůnková, Stanislava Kosinová, Iveta Krejčí, Marcela Sasková, Vladěna Drbohlavová, Roman Kotlář ml. a ředitel školy Roman Kotlář

Maškarní rej

Masopustní veselice veselá je převelice... A veselo skutečně bylo v týdnu od 15. února v mateřské škole. Už v pondělí si děti přinesly do školky masky, a tak se to u nás hemžilo rytíři, princeznami, vodníky, vílami, zvířátky i všelijakými novodobými přišerkami. Ve třídách si děti své převleky navzájem představily, zasoutěžily si i zatančily.

V úterý se už všichni těšili na maškarní průvod městem. Počasí nám přálo, a tak všechny maskary vyrazily směrem k náměstí za doprovodu hudby z městského rozhlasu s různými rachotajícími a řinčícími nástroji. Nechyběly ani kasičky a košíčky na případné dary kolemjdoucích. K obveselení všech přihlížejících zněly masopustní říkanky a písničky. Průvod masek nakonec zamířil i do domova důchodců, obveselit seniory i tamní

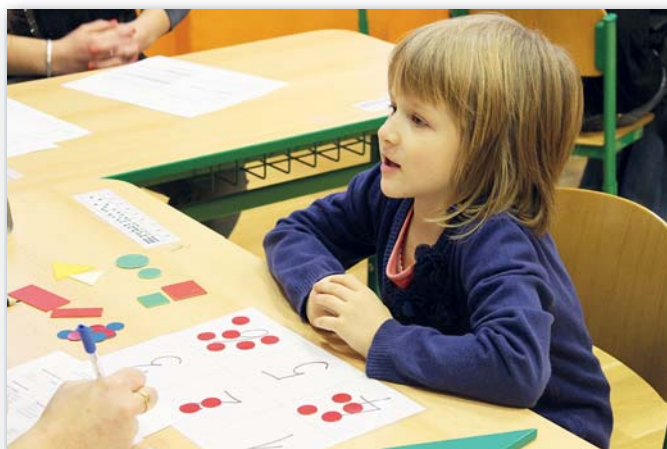

personál. Do konce týdne si děti ještě užívaly převleků a každý si domů odnesl diplom za účast i něco sladkého na zoubek. Na konci týdne nás potěšilo svým představením divadlo „Kolo-

běžka – tancuj, tancuj, medvěde, karneval se povede“. A povedl se. Těšíme se zase za rok.

Radka Hofmanová

Zápis do první třídy

V sobotu 16. ledna se v základní škole konal zápis do první třídy, kterého se zúčastnilo 18 dětí a v úterý 26. ledna čtyři děti. Z tohoto počtu čtyři mají odklad školní docházky. Zápis do mateřské školy proběhne ve čtvrtek 31. března od 14.30

Druhá úspěšná výprava do historie

Naše škola se každým rokem zapojuje do soutěže s historickou tematikou – Dějepisné olympiády. Nejinak tomu bylo i letos. Historičtí nadšenci se mohou zúčastnit nejprve školního kola a při úspěšnosti minimálně 60 % postoupí dva nejlepší do kola okresního. Každý rok do tohoto kola posíláme kandidáty, kteří nás úspěšně reprezentují. Možná si pamatujete, jak nás před dvěma lety zastupoval Antonín Hofman, který v okresním kole vybojoval třetí místo. V letošním roce jsme byli ještě úspěšnější.

Dne 14. května 2016 uplyne 700 let od narození Karla IV., takže se tematické zaměření dalo tak trochu předpokládat. Hlavní zájem byl upřen na Lucemburky, zejména na Karla IV. a na události spojené s jeho osobností. Olympiádu jako každým rokem pořádal Národní institut dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a školské zařízení pro zájmové vzdělávání.

Nejvíce bodů ve školním kole získali dva žáci 8. třídy Sára Hamplová a Jiří Kudroň. Oba zmínění se 27. ledna zúčastnili okresního kola v Domo-

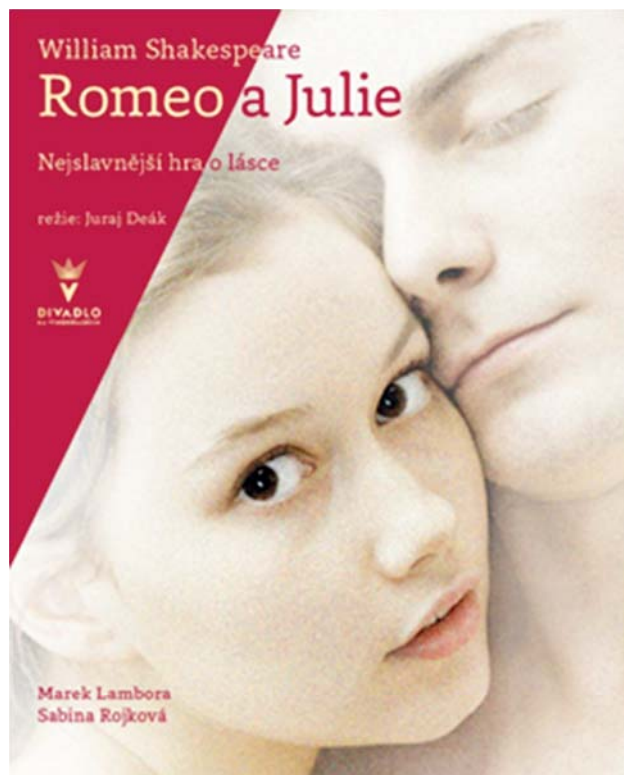

vě dětí a mládeže v Nymburce. Naše dlouhodobé přípravy byly korunovány velkým úspěchem. Z celkového počtu 34 účastníků se Jiří umístil na 15. místě, Sára na překrásném a pro naši školu premiérovém 1. místě, a pokračuje tak do kola krajského, které se koná koncem března v Kladně.

Již nyní se společně připravujeme na velkou konkurenci pomocí online kurzu či dostupné literatury, ale i tak držte Sáře pěsti, ať má hodně štěstí! ;-)

Mgr. Martina Lamprechtová

Návštěva divadelního představení

V úterý 12. ledna se žáci 6.–9. třídy vydali do Vinohradského divadla v Praze na divadelní představení Romeo a Julie. V autobuse jsme dostali lístky, které jsme ukázali před vchodem, a pokračovali do divadla. Představení trvalo necelé tři hodiny i s přestávkou. Moc se mi líbilo, protože ho herci skvěle zahráli a občas to bylo i vtipné, i když to byla tragédie. Zato tím to bylo nejlepší představení, na kterém jsme byli, a doufám, že ještě na nějaké někdy pojedeme.

Adéla Pešavová, 8. třída

Divadlo se mi moc líbilo. Viděl jsem zde známé herce jako Tomáše Töpfera nebo Svatopluka Škopala, kterého jsem chtěl vidět „naživo“. Bylo to nejlepší představení, na kterém jsem se školou byl. Zase bych se někdy jel na něco od Shakespeara podívat.

David Kubín, 8. třída

Velice příjemné bylo spojení klasické hry s moderním pojetím. Nejvíce nás zaujaly kostýmy, které byly velmi barevné a moderní, ale hodily se k ději. Děj nás vtáhl a dramatická hudba neměla chybu, až jsme to vnímali jako realitu. Scény, ve kterých se objevovaly potyčky, vypadaly reálně.

Žáci 9. třídy

Anglické projekty

Iv letošním školním roce nabídla naše škola žákům druhého stupně aktivity spojené s rozvojem anglického jazyka. Žáci šesté, sedmé a osmé třídy pokračují v projektu *My new penfriend*, v rámci kterého si dopisují se stejně starými dětmi z Holandska. Témata slouží k poznání reálií země, zvyků, ale i uspořádání rodiny a trávení volného času. Někteří žáci si dopisují nejen prostřednictvím emailů, ale využívají ke komunikaci i Facebook či aplikaci WhatsApp. Druhým projektem je *Move On*. Jde o mezinárodní projekt, který navazuje na loňský *VOICES*. Zde pracují žáci sedmé až deváté třídy. *Move On* je zaměřen na natáčení a sdílení videí se školami v Portugalsku, Rakousku a Turecku. V první části žáci představovali své město a školu, v druhé části natáčeli rozhovory. Jedna skupina kontaktovala našeho významného horolezce Radka Jaroše, druhá dělala rozhovor s panem učitelem Kotlářem ml., vítězem kuchařské soutěže MasterChef. Všechna videa je možné zhlédnout na webových stránkách naší školy. Projekt bude ukončen počátkem dubna hraným filmem, jehož tématem budou problémy dnešních teenagerů. Pokud se žákům podaří film natočit a sestříhat včas, poputuje na mezinárodní studentský filmový festival.

Mgr. Jana Červenková

Ze začátku jsme váhali, zda se do tohoto projektu přihlásit, protože jsme věděli, že s tím bude spousta práce a bude nás to stát hodně volného času. Nakonec jsme ale byli rádi, že jsme do toho šli a natáčení jsme si velice užili.

Přestože to všechny stálo hodně úsilí a času, zažili jsme také spoustu zábavy. Přes všechny nepovedené scény a různé komplikace jsme úspěšně dokončili naše první krátké video, ve kterém představujeme naše město. Když jsme naše video poprvé zhlédli, moc se nám líbilo, až na scény, kde vystupujeme my. Jak už to tak bývá, cítili jsme se za sebe trochu trapně, ale bylo to první zveřejněné video a příště budou naše herecké výkony snad lepší.

Na další natáčení se moc těšíme. Projekt nás moc bavil, rádi jsme mu věnovali svůj volný čas a doufáme, že se bude konat něco podobného příští rok.

Adéla Pešavová, Anna Vízková (8. třída)

Recitační soutěž Veselá básnička

Veselá básnička je, jak už z názvu vyplývá, recitační soutěž a letos se konal její 15. ročník. Veselá básnička je soutěž pro děti z mateřské školy a pro žáky prvního stupně základní školy. Účastníky hodnotí dvě poroty, odborná (složená z pedagogů) a žakovská. Školní kolo se odehrávalo v obřadní síni městského úřadu. Z mého pohledu je tato soutěž pro účastníky velická zkušenost, kterou možná někteří z nich jednou ocení. Také si myslím, že i pro rodiče bylo krásné vidět své děti, jak krásně recitují, a pro rodiče šťastlivců, kteří postoupili do meziškolního kola, to byla dvojnásobná radost.

Do meziškolního kola postoupili: Nikola Kanocová, Vlasta Líbalová,

Matěj Čapek, Barbora Nováková, Kristýna Samašová, Jan Řehák, Vlastimil Kunc, Viktorie Kanocová, Eliška Burdová, Katsiaryna Udounouskaya, Valentina Vatamaniuc a Miloslav Mráček ze čtvrté třídy, který v meziškolním kole obsadil první místo.

Podle mého byli všichni soutěžící skvělí a bylo velmi těžké vybrat z každé kategorie tři nejlepší, protože to bylo velmi vyrovnané. Jsem ráda, že jsem měla tu možnost být součástí žakovské poroty, byl to krásný zážitek a zkusila jsem si, co porota hodnotí a jak taková akce probíhá.

Nicole Součková,
6. třída

Lyžařský výcvikový kurz

Zimní počasí je v posledních letech hodně nestálé a sněhové nadílky bývá většinou jen málo.

Přesto ale organizovala naše škola pro žáky druhého stupně v termínu od 3. do 9. ledna lyžařský výcvikový kurz. Tak jako v minulých letech proběhl v lyžařském středisku Rokytnice nad Jizerou, ubytování bylo zajištěno v Penzionu Lench, který je v těsné blízkosti několika sjezdovek.

Možností prožít příjemný týden na horách využilo sedm žáků (šest ze

7. ročníku a jeden z 8. ročníku). Pod vedením Elišky Hojsákové a zkušených instruktorů zde měli začátečníci možnost zvládnout základní techniku sjezdového lyžování a ti zdatnější zdokonalovali své lyžařské dovednosti. Po celodenním poctivém výcviku na sjezdovce se nezháňelo ani na chatě. Společné večery byly plné kolektivních her a soutěží a všichni při nich zažili spoustu zábavy.

I v tomto roce patří velké poděkování MěÚ Rožďalovice za finanční příspěvek účastníkům ze 7. ročníku,

pro které je lyžařský výcvikový kurz povinný.

Na lyžařský kurz možná odjízďeli někteří s obavami, zda bude vůbec na čem lyžovat. Sice žáci neměli možnost vyzkoušet jízdu po právě napadaném „prašánku“, ale i technický sníh splnil svůj úkol. Čerstvý horský vzduch, úspěchy na lyžích a chvíle strávené s kamarády jistě přispěly k harmonickému pobytu na letošním kurzu.

Ilona Sedláčková

Tento rok se v lednu konal lyžák, na který se ale přihlásilo méně dětí než v předešlých letech. Vůbec to nevadilo, protože byl stejně perfektní. Byli jsme ubytováni v Penzionu Lench, kde se mi velmi líbilo. Výborně nám vařili. Lyžák se mi velmi líbil, mohla jsem se více zdokonalit v lyžování a přivezla jsem si spoustu zajímavých zážitků.

Kateřina Senobrábková

S lyžařským výcvikem jsem byla nad míru spokojená. Skvělý penzion, kde skvěle vařili. Byly tu skvělé aktivity a sjezdovky. Možná bych tomu jenom vytkla, že nás jelo málo. Bylo to super.

Karolína Víchová

Hodně se mi tam líbilo a dobře tam vařili. Další rok chci jet znovu.

Jaroslav Beneš

Lyžařský výcvik se uskutečnil od 3. ledna, byli jsme v Rokytnici nad Jizerou v hotelu Lench. Moc se mi tam líbilo. Nejvíce se mi líbilo lyžování a po večeri hraní her. Příští rok chci jet zase.

Tomáš Vyhnal

Hodně nás to tam bavilo a chtěl bych tam do budoucna znovu.

Dalibor Došek

Rozhovor s Markem Kašparem, úspěšným účastníkem žákovských chemických soutěží

Vzpomínáš si, kdy jsi se začal o chemii zajímat, na svůj první experiment?

Když jsem byl malý, tak jsem často pozoroval svoji mámu při práci v laboratoři, a to se mi moc líbilo. A pak jsem si začal doma zkoušet a ověřovat různé věci, hlavně jak co funguje...

Hodně věcí jsem se taky dozvěděl z internetu a třeba ve škole na badateláku.

Proč je právě chemie tvým oblíbeným předmětem i koníčkem?

Chemie je všude kolem nás! Když se o ni zajímám, tak mi hodně věcí začíná dávat smysl. Nejvíce mě baví zkoumat hmotu a její interakci s jinou hmotou. Vyrobit zlato z jiného kovu je v dnešní době už možné a není to zase tak drahé, mě se zatím podařilo vyrobit železo fúzí atomů uhlíku a kyslíku, ale to jdeme do fyziky, která mě také velice baví.

Absolvoval jsi již tři kola soutěže *Hledáme mladého chemika* a nyní jsi vyhrál okresní kolo chemické olympiády. Co bylo nejtěžší?

Tak chemická olympiáda je mnohem těžší než „Mladý chemik“ a nejtěžší bylo asi její školní kolo. Bylo velice zaměřené na měď a na některé otázky jsem ani nedokázal odpovědět.

Co říkají rodiče a příbuzní tvým současným úspěchům? Kdo má největší radost?

Jsou z toho všichni nadšeni, asi nejvíce moje babička.

Zajímáš se i o fyziku a přírodopis, o co nejvíc a proč?

O neživou, ale i o živou přírodu se zajímám tak nějak od mala, velice se zajímám o metalurgii a ta mě taky trochu posunula k chemii.

Z přírody mě zajímají hlavně minerály, zajímám se o jejich mechanické i chemické vlastnosti. Nyní zpracovávám absolventskou práci o minerálech na Rožďalovicku. Fyzika i příroda má mnoho kategorií a o některé se nezajímám vůbec.

Chtěl bys někdy v budoucnu být chemikem - v jakém oboru?

Určitě ano, nejraději bych pracoval v oblasti farmacie.

*Rozhovor připravil
Jiří Rejsek*

Pejskaři na Rožďalovicku

Skoro každý na Rožďalovic-ku má psa, se kterým nejspíše chodí pravidelně ven. Jako já se svým psem Amálkou. Proto se ptám, jsou Rožďalovice dobře přizpůsobené pro pejskaře? Jak zlepšit uklizení po psech?

Podle mého názoru jsou na tom Rožďalovice, co se týká místa k procházení se psem, dobře. Já sám často využívám zrekonstruovanou polní cestu k nádraží. Tam bychom ovšem o odpadkové koše nezakopli. To způsobuje, že pokud tudy jde pejskař, potřebu po svém psu neuklidí, protože od Zámostí k nádraží k prvnímu odpadkovému koši je velká vzdálenost. Takže se občas bojím, abych v něčem neskončil. Jsou zde ale i ulice, kde množství výkalů překračuje chápání.

Chápu, že někdy pejskař zapomenou pytlík či ubrousky, ale v nějakých ulicích to vypadá jak v raném středověku a jsem s tím nespokojen. Dle mého názoru, kdyby se dělal seznam nejspínavějších měst a obcí ČR, tak

bychom se umístili dost vysoko. Tato situace by se podle mě dala vyřešit umístěním stojanů s pytlíky na psí výkaly, zejména na místech, kde lidé hojně chodí se svými psími miláčky. Otázkou ovšem je, zda by venčíci občané kolem stojanů bez povšimnutí jen neprošli. Vlastně si za to, že

je tady nepořádek, mohou lidé sami, je už jen na nich, co s tím udělají. Mně už nezbyvá než říci: Uklízejte po svém psovi a pozor na cestu!

*David Kubín,
žák 8. třídy*

Sportovní pozvánka

Rádi běháte a jezdíte na kole? Jestli ano a chcete poznat nové lidi a změřit své síly, tak je tu závod s názvem Chotucká šlapka. Je to závod, kdy se proběhnete a projedete nádhernou krajinou.

Já jsem se osobně zúčastnil loňského ročníku. Byla to pro mě velká zkušenost, která upevnila mé zájmy natolik, že se chci stavět na startovní čáru jakéhokoliv závodu. Setkal jsem se také se spoustou nových a zajímavých lidí, s nimiž jsem startoval na 4. ročníku. Do loňského ročníku jsem nastupoval s tím, že hodně času naženu na kole, protože mě bavilo víc kolo než běh. Ke kolu mě dostala nuda. Jelikož už jsem jezdil delší dobu, tak jsem chtěl vědět, jak na tom jsem, a do závodu jsem nastoupil s tím, že mi je jedno, jestli budu první, nebo poslední.

Tímto si i vás dovoluji pozvat na 5. ročník závodu Chotucká šlapka, který se uskuteční v sobotu 4. června 2016. Závod se dělí do tří kategorií: muži, ženy a štafeta. Pro muže běh (4 km), jízda na kole (30 km) a

závěrečný běh o délce 0,5 km. Pro ženy běh (3 km), jízda na kole (20 km) a závěrečný běh o stejné délce, jako mají muži. Závodu se může zúčastnit kdokoli. Doporučené kolo je buď horské, nebo trekové. Startovné je dobrovolné. Z loňského ročníku byla část vybraných peněz věnována

nadaci, která pomáhá dětem s onkologickým onemocněním a jejich rodinám. Každý závodník startuje na vlastní nebezpečí a odpovídá za svůj zdravotní stav.

*Patrik Hospodka,
8. třída*

Vzpomínka na bratra Jaroslava Tarabu

Vsobotu dne 6. února 2016 jsme se rozloučili s naším spoluobčanem, sokolem a dobrým člověkem panem ing. Jaroslavem Tarabou. Zemřel 31. ledna 2016 ve věku nedožitých 94 let.

Jaroslav Taraba se narodil se 30. září 1922 jako nejstarší syn v rodině rožďalovického truhláře Štěpána Taraby. Po obecné a měšťanské škole v Rožďalovicích vystudoval reálné gymnázium v Nymburce. Po krátkém působení ve dvou zaměstnáních nastoupil na Vyšší rolnickou školu a po jejím absolvování získal titul lesního inženýra na Vysoké škole technické v Praze. Svůj profesní život zasvětil lesu a přírodě, svůj volný čas věnoval sportovním aktivitám, hlavně Sokolu, jehož členem se stal již jako malý chlapec.

Byl cvičicím žákem a poté dorostencem rožďalovické sokolské jednoty. V roce 1939 byl členem družstva, které vyhrálo župní závody dorostenců v Jičíně.

Dne 7. května 1945 padl v Rožďalovicích při osvobozovacích bojích ve věku 16 let jeho nejmladší bratr Václav, tehdy sokolský dorostenec. Tato událost zanechala šrám na jeho duši po celý život.

Jako dorostenec se pravidelně zúčastňoval sokolských výletů po okolí a v době prázdnin také sokolských táborů, kde pomáhal s jejich organizací. Získané zkušenosti využíval potom jako cvičitel dětí a mládeže.

Pro jeho osobní příklad a tělesnou zdatnost získával u cvičenců respekt a

přirozenou autoritu. Své svěřence naučil řadu gymnastických prvků a základy lehkooatletických disciplín.

Později vykonával v oddíle TJ Sokol Rožďalovice funkci náčelníka. Podílel se na přípravě tělovýchovné akademie k osmdesátému výročí založení Sokola v Rožďalovicích. Na této akademii vedl tělocvičné vystoupení dorostenců. Nacvičoval na všechny slety a spartakiády. V dobách totality si pevně stál na svých zásadách, i když mu to

občas přinášelo nemalé problémy.

Dožil se úctyhodných 93 let, a byl tak jedním z nejstarších obyvatel našeho města a nejstarším žijícím absolventem nymburského gymnázia. I ve svém vysokém věku byl jedinečným znalcem historie Rožďalovic a jeho obyvatel, jeho paměť byla obdivuhodná. Mno-

zí z nás bychom mu ji mohli závidět. V letech 1999–2006 působil činně jako správce obecního lesa v Rožďalovicích. Když skončila tato jeho pracovní aktivita, neustále se sžíval s přírodou. Pokud mu zdraví dovolovalo, často jezdil na kole navštěvovat místní les.

V článku „Rožďalovická tělovýchova v uplynulém půlstoletí“ ve sborníku vydaném k 650. výročí založení města Rožďalovic napsal: „Za uplynulá léta vznikla na poli tělovýchovy velká meze-za, ba přímo propast. Dvě generace nepoznaly pravou podstatu sokolské výchovy. Kéž se nad současným stavem zamyslí ti, kterým není lhostejné, jakým směrem se bude tělesná výchova ubírat. Věřím, že takoví, muži i ženy, se najdou i u nás a budou se zdarem v přerušené cestě pokračovat.“ Záze-mí pro tělovýchovu a sport v Rožďalovicích je příznivé. Ted' záleží jen na nás, budeme-li odkaz bratra Taraby naplňovat.

Dne 28. října 2015 u příležitosti svátku vzniku samostatného československého státu a také v roce, kdy jsme si připomněli výročí 675 let povýšení Rožďalovic na město, byla bratru Jaroslavu Tarabovi slavnostně předána z rukou starosty a místostarosty města pamětní medaile města Rožďalovice za celoživotní přínos v oblasti sportu a tělovýchovy. O skutečnosti, že si tohoto ocenění velice vážil, svědčily slzy v jeho očích při předávání.

Veronika Bachová

V roce 1939 byl Jaroslav Taraba (třetí zleva) členem družstva, které vyhrálo župní závody dorostenců v Jičíně

Naše jarní orchidej

Krásné květy orchidejí si většina lidí spojuje s tropickými pralesy, a u nás by je tedy čekal málokdo. Přesto jich v přírodě České republiky můžeme najít více než padesát druhů ve dvou desítkách rodů. A při detailním zkoumání zjistíme, že květy našich rostlin nejsou sice tak velké, ale co se týče vzhledu, jsou srovnatelné s cizokrajnými kráskami.

Do této skupiny atraktivních druhů patří bezesporu i vstavač nachový (*Orchis purpurea*), který se vzácně vyskytuje v teplejších oblastech Čech a pak častěji na jižní Moravě.

Je vzácný, protože kromě tepla potřebuje ještě světlé listnaté lesy nebo křovinaté stráně a vápenitý podklad. S omezováním a přeměnou těchto biotopů se postupně začal vytrácet i tento vstavač.

Asi největším ohrožením se pro něj stalo přirozené zarůstání strání, při němž je vstavač nachový vytlačován, až na některých místech nakonec vymizel zcela. K tomuto jevu může samozřejmě docházet i v chráněných územích. Vzpomínám si, jak jsme ve druhé polovině 80. let minulého sto-

letí mačetami a později křovinořezy vysekávali nálety šípků, trnek a svídy v dnešní přírodní památce Bář u Hradčan nedaleko Poděbrad. Hned druhý rok po asanačním zásahu se do té doby již jen sterilní (tj. nekvetoucí) vstavače vzpamatovaly a stráž rozkvetla desítkami exemplářů.

Podobně se ještě donedávna starala o světlý okraj lesa u Pustého rybníka organizace ochránců přírody z Městce Králové a v posledních letech je opět pravidelně sečena jižní stráž na Chotuci.

Zde každoročně prováděl sčítání kvetoucích vstavačů nachových pan Leopold Nejl z nedalekého Křince, který svoje údaje poskytl před čtyřmi lety mojí tehdejší žákyni Elišce Novákové, a ta je zpracovala do grafu ve své absolventské práci (viz webové stránky ZŠ Rožďalovice).

Z grafu jasně vyplývá, že i v tomto případě mělo obnovení sečení stráně obrovský význam pro zachování a posílení populace této krásné rostliny. Nyní zde v některých letech můžeme vidět více než tisícovku různě velkých a různě barevných exemplářů.

Vstavač nachový je přes svoje jméno v barvě poměrně variabilní. Hroznovité květenství tvoří květy hnědočervené přes nachové, červenofialové, světle červené až po úplně odbarvené. Přesto je to rostlina nezaměnitelná, zejména nápadná je svým vzrůstem – zpravidla kolem 50 cm, ale viděl jsem i rostlinu vysokou 95 cm.

Kromě výše uvedených lokalit se tento silně ohrožený druh naší přírody ojediněle vyskytuje u Komárovského rybníka a roztroušeně na Kuncberku u Křince nebo v národní přírodní rezervaci Čtvrtě u Mcel.

V roce 2010 našly a vyfotografovaly jednu kvetoucí rostlinu na lokalitě příbuzného vstavače vojenského u Dolního holského rybníka paní Ivana Hamplová s dcerou. Tento nález se mi ale v uplynulých letech nepodařilo potvrdit.

A ještě to nejdůležitější nakonec: vstavač nachový u nás rozkvétá již na přelomu dubna a května a pozorování, třeba na Chotuci, by si žádný milovník přírody neměl nechat ujít.

Jiří Rejsek

Vzácný „lupič“

My dříve narození milovníci přírody si to jistě pamatujeme. Nebylo snad jediného rybníka, nad jehož hladinou by se do dálky nenesl typický ječivý křik nespočtu zobáků, jež prozrazovaly přítomnost hnízdní kolonie racků chechtavých (*Chroicocephalus ridibundus*). Byla to natolik charakteristická zvuková kulisa, že bez ní jsme si žádný český rybník nedokázali ani představit.

Kdeže ty časy jsou. Na celém území ČR stoupal od třicátých do sedmdesátých let minulého století počet hnízdících párů i kolonií, ale již koncem 80. let se počty hnízdišť i hnízdících párů racků chechtavých začaly nápadně snižovat.

Na menších nádržích nakonec kolonie zanikly úplně, na větších nádržích nebo tradičních hnízdištích odolávaly o pár let déle. Jedna taková kolonie přetrvávala i na Rožďalovicku, a to až do roku 2004, kdy zde rackové zahnízdili v počtu asi 1000 párů naposledy.

Příčiny vymizení tohoto ptačího druhu nejsou doposud zcela uspokojivě vysvětleny a objasněny. Jednou z

hlavních příčin je bezesporu intoxikace cizorodými látkami, zvláště zbytky chlorovaných uhlovodíků. Obraz racka v našem podvědomí se spíše blíží k lupičovi, což možná evokuje jeho černá kápě na hlavě.

Racek je ale spíše sběrač. Často se živí na smetištích, skládkách odpadků a na polích až donedávna zásobených množstvím pesticidů a umělých hnojiv. To se projevuje snižováním počtu vajec ve snůškách, nízkou líhivostí, líhnutím různě poškozených mláďat, jejich zvýšenou úmrtností na hnízdech i mortalitou dospělců.

K tomu přistupují i další příčiny, jako odbahňování rybníků spojené s odstraňováním příbřežní vegetace, v níž rackové hnízdí, udržování vysoké hladiny vody a její kolísání, při kterém jsou vyplavována hnízda.

K méně významným příčinám patří vysoké stavy prasete divokého, které proniká na rybníční ostrovy, oblíbená hnízdiště racků. Příčin bude však zřejmě ještě více.

Kolonií s 1000 páry už je jen několik a nová hnízdiště vznikají vzácně a většinou pouze dočasně. Zhruba

za 30 let jde tedy o úbytek v rozsahu 75–80 %.

Na Rožďalovicko se rackové vrátili po mnoha letech teprve v roce 2014. K opětovnému zahnízdění asi 20 párů došlo teprve po poměrně rozsáhlé revitalizaci dříve tradičního hnízdiště. Rackové zde vyvedli několik desítek mláďat. V roce 2015 zde ale zahnízdilo pouhých pět párů, hnízdiště však opushtili a hnízdění nebylo úspěšné.

Doufejme, že letos se na hnízdiště zase vrátí a budou úspěšnější než vloni. V posledních letech se i na našich vnitrozemských vodách můžeme setkat i s většími druhy racků, které jsme dříve vídali spíše na mořském pobřeží Severního a Baltského moře. Jedná se především o racka bělohlavého, racka stříbřitého, ale také racka mořského (např. na Bučici).

Velice vzácně byli na rybníce Zrcadlo v Mlýnci v minulých letech pozorováni racek tříprstý a racek malý. Ani jeden z těchto druhů racků však na Rožďalovicku nehnízdí.

Vladimír Šoltys
www-geo-icon.cz

Seznámení s chovem (1. část)

Už několikrát jsme publikovali v Rožďalovicku informace z našich farem a zatím nebyl prostor k představení chovu a způsobu dnešního hospodaření. Pro většinu dnes již i na vesnici žijících lidí, je zemědělství „španělská vesnice“, tedy zcela vzdálená záležitost, a u mnohých pouze vyvstanou vzpomínky na dobu socialistických JZD, což je nesrovnatelné a neporovnatelné.

Po tématech dotací a sucha je mým vhodným představit celý rozsah činnosti a seznámit čtenáře se základním pojetím dnešního chovu masného skotu.

Farmu rozvíjíme dnes již více než deset let a myšlenka vznikla zcela náhodně a bez jakékoliv vazby na zemědělství. Zakoupením a rekonstrukcí Bučického mlýna byl učiněn základ, a to naivní představou chovu koní. Ty sice dodnes na Bučici žijí, ale mají zde spíše svůj koňský důchod a užívají si luxusu nicnedělání. Chov koní dnes v ČR je pouze pro zábavu, a profesionálně jej tedy nelze až na výjimky provozovat, což jsme zjistili jako laici až při prodeji četných hříbat. Produkovat hříbata je sice krásná činnost, ale musí být pro koho. Prodej je však zcela nerentabilní, takže každý stejně jako my časem zjistí, že koně jsou dobré hobby, nikoliv byznys. Tak zde doposud žijí pěkně v poklidu a jsou duchem Bučice, je na ně krásný pohled a každý návštěvník rád spočine okem na stádu, které se každý večer vrací do stájí kolem terasy zdejší restaurace.

Od koní byl již krůček ke kravám. První tři kusy jsme zakoupili na Šumavě, a to po „důkladném zvážení“. Toto plemeno je prý naprosto soběstačné a není třeba být znalcem. Jaký to omyl. I předpotopní a téměř neslechtné plemeno highland musí mít svoji péči a musí se to prostě umět. Rychlý nárůst počtu jedinců přinesl mnoho otázek a problémů a laický přístup se začal měnit.

V první řadě jsme neočekávali tak tvrdý odpor některých závistivců a především úředníků. Takže vstal boj s udáváním a s úřady, mezi nimiž kraloval stavební odbor. Úřednice spojila svoji závist s neznalostí a její nepřejícnost vyústila v požadavky stavebních řízení na každou ohradu a

každý klacek. Byl to však jen nepodstatný problém, nekompetentní úřednice již otravuje život jiným. Z dnešního pohledu byrokratických úřadů to byla pouhá drobnost, která se propracovala do stavu totální snahy likvidace soukromého podnikání a úřady se pracovaly k sofistikovanému potírání podnikání a otravování života. Závistivci našťásti nemají výdrž a časem odpadnou ve snahách vše zablokovat, úřady však konají stále a stále kvalifikovaněji ve své snaze vše zadusit.

Po vypořádání se s počátečními problémy jsme tedy zjistili, že takto se vlastně kvalitní chovatelství dělat nedá a že základem všeho je kvalitní plemeno skotu a kvalitní jedinci. Byla to však dobrá škola a jistě nám dala více než teoretické zemědělské školství.

Velmocí v chovu masného skotu je Francie, a bylo tedy jasné, že se kvalifikovaně dá jít pouze tímto směrem. Chov po vzoru Jižní Ameriky, Austrálie či Nového Zélandu není pro naše malé podmínky vhodný a jiné evropské chovy jsme vyloučili. Alpské země se specializují na produkci mléka, na Belgii a Holandsko jsme v té době neměli odvahu, Itálie nás odradila hrůzou svého chovatelství a Anglie stále straší svojí nákazovostí – likvidací stád s BSE ještě všichni pamatujeme ze zpráv.

Nakonec jsme zvolili nenáročné plemeno z jihu Francie – gaskoň. Krásné, tvrdé a snadno ovladatelné plemeno, které dodnes tvoří jeden ze základů našich chovů a pase se v katastrech Hasiny a Podolí.

Při cestách po Francii jsem však objevil některá v Čechách zcela neznámá plemena s velkou perspektivou a následně je importoval do ČR. Bylo složité založit plemenné knihy a projít byrokracií ministerstva a ještě složitější přemoci konzervativnost chovatelů sázejících na tradiční plemena. Dnes jsou plemena aubrac, parthenaise a bazadaise vysoce požadovaná na trhu a poptávka převyšuje nabídku.

K výše uvedeným plemenům jsme sáhli po jistotě plemene limousine a též na druhém pólu experimentujeme s plemenem, jako je andorrské hnědé. Červené limousiny je dnes možno vidět spásat pastviny kolem Pojed a Žitovic a andorrsy dokresluje ráz Bu-

čice a jsou zde spíše pro potěšení dětí. Celý chov je vlastně řízen stejně jako ve Francii a pouze kopírujeme již po generace osvědčené a u nás zapomenuté.

Dalším mezníkem v našem chovu bylo rozšíření působnosti. Bučice již byla malá a nebylo kam se rozšiřovat. Vše začalo navíc komplikovat vyhlášení Natury 2000. Každá chráněná oblast je vlastně konfliktem s civilizací. Občané zde žijí a též podnikají a rozhodně mají nejvyšší zájem na kvalitě prostředí, takto však různé ochranné spolky a úřady nepřemýšlejí. Ti získají vyhlášením moc a konflikt je bez ohledu na minulost vyhlášen. Nic naplat, že zdejší krajina je vytvořena právě kulturním obhospodařováním a ptactvo je zde právě proto, že jsme v minulosti postavili rybníky a vytvořili louky k pastvě. Již nejde o krajinu, o ptactvo, již jde jen o moc úředníků, z nichž jsou nejortodoxnější ti zelení, schovaní především na odborech životního prostředí. Lidé z pražských paneláků léčící si své komplexy nám zde říkají, jak ochraňovat krajinu. Ve valné většině zcela neschopní dilettanti neznají místních podmínek, kteří nikdy nevyasadili jediný strom.

A tak jsme další rozšíření směřovali do lokalit bezkonfliktních a počali rekonstrukci statku v Pojedech a následně v Zámostí. Zde jsou již vybudovány chovy s jasným zaměřením a produkcí. Vše však stále směřujeme k chovu se striktním ohledem na pohodu zvířat a kvalitu jejich chovu v provázanosti s utvářením krajiny tak, aby byla přístupná, zelená, plná cest a stromů a nebyla jediným řepkovým lánem, jak to vidíme všude v okolí.

Zatím posledním krokem v regionu je rozšíření chovu do statku Svídniče, kterou nyní rekonstruuje – ostrý provoz zde začne v příštím roce. Zdejší krávy plemene limousine se již nevejdou na místní pastviny a zabírat kvalitní zemědělskou ornou půdu není rentabilní, proto jsme rozšířili provoz o statek v méně zemědělsky příznivé oblasti Milevska a kravky každé jaro odjedou na pastvu sem.

*Jiří Petersik,
Farma Bučický mlýn*

Rozhodujete se s kým postavíte svůj dům? Už víte z jakých materiálů? Zajímá vás rychlost stavby? Inspirujte se návštěvou dřevostavy domu 4 + kk renomované společnosti Wood System, s. r. o. Vzorový dům stojí v Rožďalovicích v ulici U Fary, otevřeno po telefonické domluvě každý čtvrtek od 9:00 do 17:00 hodin. Volejte 727 850 544

Prodej parcel

ROŽĎALOVICE

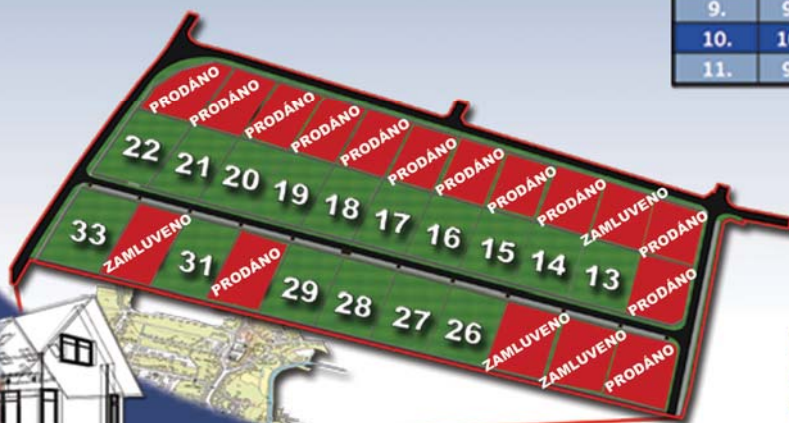
PRODEJ PARCEL

Zasít'ované parcely 1–12, 23

Cena
500 Kč/m²

číslo parcely	m ²	číslo parcely	m ²	číslo parcely	m ²
1.	782	12.	953	23.	977
2.	790	13.	976	24.	1005
3.	817	14.	998	25.	1032
4.	844	15.	1030	26.	1058
5.	870	16.	1057	27.	1084
6.	897	17.	1084	28.	1111
7.	924	18.	1111	29.	1137
8.	950	19.	1138	30.	1164
9.	977	20.	1164	31.	1190
10.	1003	21.	1191	32.	1217
11.	987	22.	1332	33.	1181

Městský úřad Rožďalovice
tel.: 325 593 107
mob.: 602 666 306
email: podatelna@rozdalovice.cz

„Kultura organizace a vnitřní morálka jsou pro mne důležitější, než excelovské tabulky“

Náš rozhovor s ředitelem společnosti Člověk v tísni Šimonem Pánkem jsme plánovali celý rok a několikrát jsme jej museli odložit. Zkrátka zaneprázdněný člověk. Nakonec jsme se sešli až koncem roku na jeho útulné zahradě na chalupě v Košíku při hrabání listů. Do tohoto chlapíka s hráběmi v ruce byste neřekli, že během dvaceti let vybudoval největší českou a třetí největší humanitární organizaci ve střední Evropě. Bylo nám potěšením vést rozhovor s člověkem, jehož charakter, skromnost, pokora a práce, kterou představuje, ho staví mezi jednu z největších osobností našich polistopadových dějin.

Od kdy jezdíte do Košíka?

Tuhle chalupu koupil táta ještě před mým narozením, někdy v letech 1964-65. Máme to tady jako místo, kam jezdíme od jara do podzimu, občas v zimě. Dostaneme se sem tak dvakrát, někdy jednou za měsíc. Hrával jsem si tady už jako malé dítě, protože jsme sem jezdili s babičkami a pak také s paní, co nás hlídala, třeba na čtyři měsíce v kuse. Takže mám velmi pěkné vzpomínky a pořád se mi tady moc líbí.

Máte tady kamarády z té doby?

Dneska už moc ne. Dříve jsem tu nějaké kamarády míval – třeba nahore na Tuchomí u Melounů a další, ale všichni už dnes žijí někde jinde a nebyvají tu.

A co Vaši skoro sousedi manželé Havlovi?

Známe se od mého dětství. Já jsem se jako kluk, nebo spíš teenager někdy v 80. letech vídal s Ivanem Havlem a paní Havlovou, kteří chodili na různé kulturní akce, výstavy a vernisáže na ambasádách. Moje maminka byla kunsthistorička, tak mě tam brala sebou, protože její partner neuměl anglicky a nechtěl na takové akce chodit. Já jsem tedy poznal manželé Havlovy ještě předtím, než to tu v devadesátých letech koupili.

Účastníte se nějakých akcí, které tady bývají pořádány?

Když tady jsme, občas jdeme s dětmi třeba na hasičský den. Ale

nijak zvlášť, já to tu mám spíše jako místo, kde potřebuji nemluvit s dalšími lidmi, nekomunikovat s ostatními a nebyť na veřejnosti, protože toho si ve své práci užívám dost. Takže tady to vnímám jako místo k odpočinku, kde si chci vyjít s dětmi do lesa, odpočívat nebo se starat o zahradu. Rádi chodíme celá rodina na houby, obě dvě holky jsou vášnivé houbařky...

Pojďme si nyní říci, jaké byly začátky Člověka v tísni. To se tehdy sešli tři mladí chlapci a řekli si, že by mohli založit humanitární organizaci?

Ne, ne. V podstatě počátky toho, co děláme, se datují do prosince 1988, kdy bylo zemětřesení v Arménii. My jsme rok a půl před touto událostí byli jako parta kamarádů na Kavkaze, v Gruzii a Arménii a hrozně se nám tam líbilo. Bylo nás šest, lezli jsme po horách, chodili po kosterlech, po památkách. Pak nastalo to zemětřesení a my jsme sledovali, jak do této oblasti míří pomoc z celého světa. Například z Francie, kde je silná arménská menšina, z Německa, z Ameriky i dokonce z Ceausescova Rumunska. No a z Československa nic. Takže jsme si spontánně řekli, že bychom chtěli něco podniknout a pomoci. Zorganizovali jsme sbírku

na pomoc Arménii a zkusili jsme si, že to jde... Pak v roce 1992 Jaromír Štětina, když byl korespondentem Lidových novin v Sovětském svazu, a jezdil po lokálních válkách, navrhl, abychom zorganizovali nějakou pomoc. Takže on je ten, kdo to dal dohromady. No a pak už se to přelávalo – nejprve to byl humanitárně-novinářský tým pod Lidovými novinami, který do postižených oblastí

vozil pomoc a zpátky články, fotografie. Pak následovala nadace Lidových novin, která trvala tak rok a půl a pak jsme s Českou televizí založili organizaci Člověk v tísni.

Dnes už nemáte s televizí nic společného?

Zůstalo tam to zakladatelství, ten akt se stal v roce 1994. Myslím, že to tenkrát byla skupinka tak deseti lidí, přičemž asi čtyři to dělali skutečně naplno a vydrželi u toho nějaká léta.

Začínali jste tak, že jste udělali sbírku, zajistili nákladáky a dopravili pomoc na příslušné místo?

My jsme už hodně cestovali předtím, takže jsme měli s mezinárodní logistikou alespoň minimální zkušenosti. Věděli jsme, co to je organizovat zahraniční cesty, po-

radili jsme se ohledně celních záležitostí, takže to nebylo zas až tak těžké. Auta jsme řídili dílem sami, dílem jsme měli najaté řidiče. A vlastně už od začátku jsme se snažili mít dopředu stanoveného partnera, kterému pomoc vezeme. To znamená, nevymýšlet to zde v Praze, ale podle potřeb na místě. Jednalo se buď o nemocnice v Bosně, nebo o sarajevskou kancelář UNICEF, která se starala o děti na obou stranách konfliktu, tzn. jak o děti, které byly v obklíčení, tak i o děti, které žily mimo obklíčenou oblast. S touto kanceláří jsme vždy dopředu sestavili tzv. supplementary feeding, což byl v podstatě projekt podpory pro těhotné, kojící matky a děti do pěti let tak, aby lépe dokázaly přežít už tak děsivou válku.

Takže fungujete tak, že si dopředu zjistíte potřeby lidí na místě katastrofy nebo války a na tomto základě pak organizujete konkrétní pomoc?

Určitě, snažíme se o maximální přítomnost na konkrétním místě. Dnes prakticky všude, kde pracujeme, máme svoje mise. Pracujeme asi ve dvaceti pěti zemích světa a máme 12 stálých misí. Například ale na Balkáně je dnes už tak silná občanská společnost, že je zbytečné držet si zde kanceláře, auta, zaměstnance. Všechno stojí peníze a my zde vše organizujeme přes partnery. Nejedná se o žádné materiální věci, v Srbsku, Bosně, Kosovu děláme hodně sociální věci, tzn. jakousi reformu, která u nás proběhla v 90. letech a během minulé dekády. Zde se to ale kvůli válečnému konfliktu posunulo o přibližně patnáct let. Češi sem třeba jezdí pomáhat s jakousi rekonstrukcí sociálních útvarů, snažíme se jim pomáhat lobbovat v legislativních záležitostech.

Když jste začínali, určitě jste neuvážovali o tom, do jaké velikosti se organizace rozroste a že zde budete fungovat ještě po nějakých 23 letech...

My jsme tenkrát vlastně ani moc nevěděli, co to jsou nevládní, neziskové organizace. Nevěděli jsme nic o teorii občanské společnosti jako o něčem, co je mezi státem a obča-

nem. Já jsem si myslel, že to bude tak na rok, dva, tři... a třeba kolega vystudoval italskou renesanční filosofii a literaturu, což uznáte, není úplně ta správná kvalifikace pro ježdění kamionem do války (smích). My jsme si opravdu mysleli, že je to dočasné, neměli jsme žádný plán budovat nějakou velkou organizaci. Byla to zkrátka potřeba pomoci, na začátku inspirovaná panem Štětinou a pak i tím, že jsme měli osobní zkušenost s válkou, zejména na Balkáně. A to samozřejmě člověka vtáhne a ovlivní. Ti lidé tam jsou blízko, jsou stejní, člověk se rychle naučí jazyk, během pár cest se naučíte dorozumívat srbochorvatštinou... Pro mne osobně byla bosenská válka hodně formativní. Já jsem tam byl asi pětadvacetkrát během několika let. Za války a po válce jsem neustále jezdil do této oblasti s konvoji, se sanitkami, létal letadly... Samozřejmě to na mne velice zapůsobilo.

A jak vypadá zahraniční pomoc Člověka v tísni dnes?

Pokud se jedná o práci v cizině, tuto bychom mohli rozdělit na takové tři typy práce. Jedna je ta klasická humanitární pomoc, když se stane nějaká katastrofa. Poslední misi jsme teď otevírali v Nepálu loni v květnu. Na rychlou, okamžitou pomoc jsme vybrali přes třicet milionů korun, což bylo skvělé. Dnes zde stále zůstáváme a už nyní je jasné, že v této oblasti budeme působit určitě do příštího léta. Ale tato dlouhodobá mise už je financována z darů institucionálních dárců na obnovu, takže máme peníze od britské vlády nebo OSN, abychom pomáhali nepálským lidem s obnovou vesnic apod., což je

dlouhodobější proces, než okamžitá konsolidace aktuální situace. Takovýchto míst je více, buďto se jedná o místa postižená přírodní katastrofou nebo válkou. Z válečných míst je potřeba jmenovat východní Ukrajinu. Jsme zde jediní, kteří pracují jak v Luhaňsku, tak v Doněcku, tedy na obou stranách konfliktu, což je trochu komplikované, ale humanitární potřeby jsou oboustranné. S Mezinárodním červeným křížem jsme zde největšími poskytovateli pomoci vůbec. Pro Vaši představu v této misi pracujeme s ročním rozpočtem skoro půl miliardy korun, z čehož asi 5 milionů je z České republiky a zbytek platí svět...

Seznámil jste nás s klasickou humanitární pomocí, co dál?

Máme řadu rozvojových misí. To jsou místa, kde nebyla žádná katastrofa, například v Africe (Angola, Východní Kongo, Jižní Sudán, Etiopie) nebo v Asii v Kambodži. Tady všude se bojovalo nebo místy stále bojuje o suroviny, například wolfram nebo nechvalně známé krvavé diamanty a bezpečnostní situace zde není úplně stabilní. Další rozvojové projekty máme na Balkáně, v Gruzii nebo v Moldavsku. To jsou místa, která procházejí nějakou tranzicí, takže se tam dá přenést část našich zkušeností.

A třetí typ zahraniční práce?

To je pomoc lidem v zemích, kde jsou vlastně diktatury nebo autoritativní režimy, jako je například Kuba, Bělorusko anebo i Rusko. Rusko totiž v poslední době úplně devastuje jakékoli vnitřní kritické hlasy, které upozorňují na konsolidaci autoritativní, nacionalistické moci. Každý, kdo se ptá kriticky, tak je označen za nepřítele. Jedná se pomoc lidem, kteří se o něco snaží, např. blogerům, studentským aktivistům, učitelům, disidentům, rodinám politických vězňů. Týká se to i novinářů, lidí z nevládních organizací nebo lidí, kteří se zabývají ochranou životního prostředí.

Tento typ práce část lidí irituje, říkají „co se tam cpete, co je Vám do toho“... Mojí odpovědí na to je, že my do těchto zemí nic neexportujeme, nic tam nenutíme. My v podsta-

tě podporujeme lidi, kteří se sami o něco snaží, a kteří, kdyby žili zde, tak by měli poměrně velký kredit. Sami usilují o větší transparentnost, otevírají korupční kauzy, informují o porušování lidských práv. Například v Asii jsou velké záboje nebo konfiskace půdy pro developery a další velké projekty a my pomáháme postiženým lidem se bránit. Dilem proti vládě, ale dilem i proti nadnárodním korporacím. Není to nijak spojené, jak si někdo myslí, například s tajnými službami nebo cíli. Jedná se o zá-

devět měsíců z roku na cestách a na našich misích v Čechách, Afghánistánu nebo na Balkáně. Dneska je to tak, že když jedu do nějaké oblasti, tak na nějakých pět až deset dnů na jakousi supervizi, na podporu lidí, kteří tam pracují. Nebo když je nějaký problém, který si žádá někoho z vedení společnosti, tak někdo z nás tří, kdo máme patnáctileté a delší zkušenosti, tak tam letí... Ale v podstatě nyní zastávám funkci hlavního úředníka, vzhledem k tomu, jak je naše organizace velká.

ležitosti, které jsou pro nás v podstatě „normální“ – připojení k internetu, dostupnost jakýchkoli knih, svoboda slova. Pro nás to jsou samozřejmé věci, ale v těchto oblastech se jich lidé, kteří jsou u moci, bojí a tak je zakazují. My zde tedy pomáháme zdo-
lávat takovéto překážky, které mocní stavějí do cesty.

Dá se nějak spočítat, kolik času trávíte v Čechách a kolik v zahraničí?

Určitě. Ta představa, kterou část lidí má, totiž, že trávím většinu času v zahraničí, tak ta skončila někdy před osmi deseti lety. Samozřejmě, že když nás bylo pár a já jsem patřil mezi ty dva tři nejzkušenější, tak jsem v cizině trávil opravdu hodně času. Dneska jsme velká společnost a dávno vyrostla střední vrstva lidí, kteří nasbírali za posledních deset let velké zkušenosti. Takže já jsem kdysi trávil takových sedm až

O zahraničních projektech se občas dovídáme ze sdělovacích prostředků. Méně se už mluví a píše o vaší práci v České republice...

V Česku se zaměřujeme na vzdělávací a informační aktivity, z nichž asi nejviditelnější je festival *Jeden svět*, což je festival filmů s tematikou lidských práv. Každý rok se nám přihlásí přibližně 1500 filmů z celého světa, z nichž potom nabízíme jednotlivé části ve výuce. Ať už se jedná o témata jako globalizace, AIDS-HIV, sociální vyloučení, sexuální menšiny, lidská práva, tolerance, mediální výchova nebo novodobé české dějiny. Jedná se vždy o film plus interaktivní lekce pro žáky. Dnes se všechno streamuje z hlavního serveru a je to, myslím, dost zajímavé. Toto je *Jeden svět na školách*. Vedle toho máme program, který pracuje s pedagogickými fakultami, vlastně s učiteli učitelů, nebo s metodickými centry. Program se

jmenuje *Varianty*, není navenek moc vidět, ale seznamuje s učebními procesy a novými metodami výuky ze zahraničí. Zaměřuje se též na zmíněná témata, ale pracuje s jinou cílovou skupinou, snaží se měnit konkrétní postupy a přístupy ve výuce.

Ještě nějaký český projekt?

Máme program sociální integrace, který je zaměřen na práci v sociálně vyloučených komunitách. I když většina klientů jsou Romové, nejedná se zde o přístup etnický, nýbrž sociální. Těmto lidem, kteří jsou dlouhodobě nezaměstnaní, nabízíme získání kvalifikace, tedy pokud chtějí spolupracovat. Dětem z tohoto problematického prostředí (kde například jejich rodiče hrají automaty, setkávají se s alkoholismem a jejich predikce, jak dopadnou ve školním prostředí, je velmi špatná) pomáháme lépe se připravit na poslední rok školky a školu, zakládáme předškolní kluby. Když mají ten předškolní support, tak je zde větší šance, že se lépe uchytí v normální škole, že vystudují a že do budoucna budou normálně zaměstnatelní. Tedy, že dopadnou lépe než jejich rodiče a zároveň nebudou do budoucna tak velkým nákladem pro společnost.

Je to možná trochu idealismus, ale v podstatě je to racionální investice do toho, abychom tu měli co nejméně špatně zaměstnatelných, na život nepřípravených lidí. V poslední době komunikujeme hlavně s místními politiky, kteří začínají chápat, že sociálně vyloučené a problémové lokality zkrátka existují a budou existovat a že se se tento problém týká širšího okolí a týká se všech obyvatel, kteří zde žijí. V krajských městech máme osm poboček a pracujeme v šedesáti lokalitách tohoto typu.

Jaká je hierarchie ve Vaší společnosti? Jakým způsobem probíhá rozhodování o pomoci, o projektech, o závažných věcech?

U nás se rozhoduje většinou v nějaké diskusi a v hledání nejlepšího řešení. Čistě právně já jsem statutární zástupce, čili mám právo rozhodovat všechno. Jednotlivé sekce, jak jsem je popsal, mají své vedení a zástupce a ten vyšší management představuje přibližně patnáct až dvacet lidí,

kterí se spolupodílejí na rozhodování. My jsme vždycky měli poměrně velkou programovou autonomii a prostor pro lidi, kteří přijdou a chtějí se zapojit. Dostanou odpovědnost a mohou jít dopředu, což je myslím takový motor Člověka v tísní. Zároveň máme takové dva robustní systémy, které to drží jakoby zpátky směrem k centrále, abychom mohli kontrolovat to, za co ručíme. To znamená hlavně za finance, se kterými hospodaříme. Jedná se o elektronický účetnický systém, který běží na platformě Vision, a který byl pro nás speciálně upravený. Funguje to tak, že když v této chvíli například v Afghánistánu účtují, nám se to rovnou objevuje v účetnictví. Takto propojený a online je systém celosvětově, což v tom objemu je nutné. A pokud jde o workflow, tzn. o schvalování, rozhodování plateb smluv, předání věcí, ale i podávání projektů, tak toto běží na německém softwarovém systému Elektronische Ordnung, který posunuje úkoly v přísně dané hierarchii a urychluje práci. Zároveň tento elektronický systém slouží jako obrovský archivační server, kde se dnes nacházejí veškeré písemnosti, od průzkumů potřeb, přes projekty, smlouvy, faktury a další doplňující informace.

S jakým rozpočtem hospodaříte? Dá se vůbec uhlídat pohyb peněz, se kterými hospodaříte?

Letos hospodaříme s rozpočtem zhruba 1,5 miliardy korun. Žádný systém není stoprocentně imunní, ale já věřím, že se to uhlídat dá. Moji kolegové ze západní Evropy, kteří jsou zhruba o dvacet let starší, hospodaří s rozpočty v přepočtu kolem 5 miliard korun a je to úplně normální a nikdo se tomu nediví.

Pravda, tyto organizace v Irsku, Velké Británii existují třeba padesát let. Ale já věřím daleko více na nějakou kulturu v organizaci, než jen na technické instrumenty. Protože něco zfalšovat, to se může párkrát povést. Ale jestliže kultura v organizaci je taková, že se prostě neintrikuje, nepomlouvá, neulejvá, že se věci říkají tak, jak se dělají a dělají tak, jak se říká, tak pro mne je tahle kultura, nebo vnitřní morálka důležitější, než excelové tabulky.

Při té spoustě zaměstnanců, je asi těžké rozpoznat, kdo je kdo...

Ano, ale toho si všimnou rychle ostatní kolegové. Pamatuji si před lety na případ, kdy se zjistilo, že nějaký kolega úmyslně natahoval služební cesty, aby dostal více diet. Kolegové mu to dali pěkně „sežrat“ a on během velice krátké doby odešel. Takže já věřím, jak jsem říkal, té vnitřní kultuře a morálce, na kterých byly dříve úspěšné firmy postavené. Pokud se podíváte například do Británie, tak tam je daleko více důvěry, než tady u nás a týká se to i neziskového sektoru. My vyúčtováváme naprosto vše. Každou korunu, kterou vybereme, musíme do detailu vyúčtovat pražskému magistrátu. U nás může sbírku vypsat jen velmi malá skupina institucí, v Británii to může udělat i soukromník. Vyúčtování si ne-

chává pouze u sebe, ale když přijdou novináři, tak to musí vysvětlit. Zároveň, pokud podvede, tak je trestněprávně odpovědný. Je to tam založené na tom, že se nepodvádí.

Pochopitelně i my jsme za tu dobu do nějaké míry zbyrokratičtěli, protože uhlídat tak velké peníze znamená zavést administrativně-technické papírové systémy. My máme do roka zhruba čtyřicet projektových auditů, střídají se u nás veškeré možné kontroly, ať už z finančního úřadu, mi-

nisterské kontroly, kontroly z NKÚ. Nedávno jsme prošli kontrolou Evropského účetního dvora, což je taková kontrola nad kontrolou. Kdyby v Česku peníze poskytované firmám v obchodním vztahu, ať už ze státního rozpočtu nebo z evropských peněz, byly kontrolovány alespoň přibližně tak jako naše organizace, tak bychom ušetřili desítky miliard korun.

Musíte být pyšný na to, co jste vybudoval...

Pyšný ani ne a hlavně jsem to nevybudoval já sám. Já mohu být tváří něčeho, co je vidět z vnějšku. Realita je taková, že je kolem mne spousta lidí, kteří jsou v řadě věcí lepší než já. Vždycky jsem se snažil přitáhnout nejschopnější a někdy i ke mně dost kritické lidi, aby tu organizaci rozvíjeli. Ale jinak je to samozřejmě práce několika desítek lidí v širším managementu, kteří to celé budují. Řekl bych, že se jedná o zhruba čtyřicet klíčových lidí, kteří dnes Člověka v tísní táhnou. V organizaci působí už delší dobu a jsou velice kompetentní.

Neláká Vás třeba práce v politice, v diplomacii? Objevují se dokonce návrhy na Vaši kandidaturu na prezidenta...

Kdyby mne to lákalo, tak bych tam už dávno šel. Nabídky práce v politice nebo v diplomacii dostávám už deset let a zatím mě nezlákala žádná. A vypadám jako někdo, kdo se chystá kandidovat na prezidenta? Tohle není poprvé, kdy se podobná věc objevila a pro mne to není ani překvapující. Pro nejbližší volbu je to ale vyloučené a co bude za sedm osm let, to teď nechci řešit. Zatím dělám to, co dělám a co mě baví - dnes tady debatuji o Člověku v tísní...

*Rozhovor připravili
Marcela Ešnerová a Jiří Rejsek*

Šimon Pánek se narodil 27. prosince 1967 v Praze. Studoval biologii na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy, v listopadu 1989 byl zvolen do koordinačního studentského centra a stal se členem Občanského fóra. Další angažmá v politice odmítl a spoluzakládal informační agenturu Epicentrum, později humanitární organizaci Člověk v tísní. V současné době je jejím ředitelem. Šimon Pánek má dvě dcery, mezi jeho záliby patřilo a stále patří cestování.

Moje komplikovaná cesta do Rožďalovic

Když jsem v roce 1967 končil studium učitelství na Pedagogické fakultě v Hradci Králové, vůbec mě nenapadlo, že svoji kantorskou dráhu začnu na Nymbursku, konkrétně na ZDŠ v Městci Králové. Můj otec, který tehdy na fakultě učil, mne směřoval na některou školu v krajském městě a nepochyboval o tom, že se tu pro mne někde najde místo. Já jsem tehdy v mladické nerozváženosti o takovou protekci ani trochu nestál, a tak jsme si ještě s několika spolužáky začali hledat místo na Chrudimsku.

Bylo nám tam nabídnuto několik míst, a my si tedy mohli dokonce vybírat. To proto, že v roce 1967 se studium učitelství na Pedagogické fakultě v Hradci Králové prodlužovalo o jeden rok a fakulta pustila do praxe jen malý počet absolventů ještě po třetím ročníku, aby školy na rok nezůstaly bez nových učitelů. A já se ocitl mezi vybranou skupinou, která si poslední čtvrtý rok mohla dokončit dálkově.

Nakonec ale bylo všechno docela jinak. Moje prázdninové vzpomínky, o kterých jsem psal v minulém čísle Rožďalovicka, napověděly, že v blízké obci Mlýnec u Kopidlna žili moji prarodiče z mamčininy strany – Marie a Josef Čížkovi. A právě to jaro, kdy jsme konali státnice a rozhodovali se, kam nastoupit,

oba krátce po sobě zemřeli. Zůstala po nich pěkná vilka uprostřed vesnice, hned vedle školy, na hrázi rybníka Zrcadlo. V rodině jsme řešili, co s domkem, a když tatínek poznal, že o Hradec jako učitel nestojím, navrhl mi, zda bych nechtěl jít učit na Jičínsko a bydlet v naší prázdné vilce ve Mlýnci.

Ale ouha! Jak jsme si záhy zjistili na Odboru školství v Jičíně, žádná škola v okolí neměla ten rok volné místo a o mladé učitele tu nebyl zájem. A tak jsme to ještě zkusili na sousedním Nymbursku. Na úřad do Nymburka jel tatínek a našel tam své žáky, tehdy ve funkcích inspektorů, a ti mu nabídli hned několik možností. Vedle dvou míst na nymburských školách ještě školu v Sadské, Poříčanech (vše dostupné tehdy přímým vlakem z Mlýnce) a také školu v Městci Králové. Že jsem se nakonec rozhodl pro Městec, bylo dáno tím, že toto městečko jsem na kole často při svých prázdninových výletech navštěvoval a jevílo se mi jako ideální prostředí na zahájení mé kantorské kariéry.

Zažil jsem zde milé přivítání ředitelem Františkem Mašínem, čilým staříkem těsně před duchodem, stejně jako mne skvěle přijal poměrně mladý učitelský sbor, do kterého jsem rychle zapadl. Byl s početným zastoupením mužů, což ani tehdy

nebylo na školách běžné. Prožil jsem zde tři krásné školní roky. Bylo to v pohnuté době pražského jara konce šedesátých let minulého století. Stihl jsem se v té době oženit a svoji ženu-spolužačku a učitelku jsem si přestěhoval z Chrudimska, kam opravdu na rok nastoupila, do Mlýnce. Sehnalo se pro ni místo na blízké škole v Kopidlně. Pro mne se tam místo učitele zatím nenašlo.

Vypravil jsem se proto s řídícím učitelem mlýnecké málotřídky Aloisem Koudelkou na zvědy do Rožďalovic. Tehdy tam byl ředitelem Jaromír Sládek, ale jednal s námi jeho zástupce, Josef Voseček. Na setkání s ním si živě vzpomínám. Setkali jsme se u něj doma, v domě nad tehdejší samoobsluhou pod kostelem. Přijetí bylo velmi vlídné. Bohužel místo na škole pro mne tehdy žádné nebylo a pan Voseček nás upozornil, že snažit se učit na škole v Rožďalovicích by nebylo prozíravé, protože zde rapidně ubývají žáci a podle něj je předpoklad, že se škola do několika let promění na školu „národní“, jenom s 1.–5. ročníkem, tak jako tomu tehdy bylo v blízkém Krinci. Touto návštěvou a doporučením pana Vosečka jsme na dlouho opustili záměr jít učit do Rožďalovic a mít ho jako své učitelské působíště, což by pro nás bylo ideální.

Po třech letech na škole v Městci Králové se mi podařil v roce 1970 přechod na školu v Kopidlně. Učili jsme tam s manželkou celé tři roky spolu. Já to měl v životě všechno na násobek tří... Nebyla to velká škola a naše stejná odbornost způsobila, že jsme museli učit všechno možné. Jako raritu uvádím, že tehdy bylo na kopidlenské škole pět učitelů s matematickou odborností. Po třech letech se na škole vyvinula situace tak, že mně bylo nabídnuto místo ředitele po Josefu Rutovi, který odcházel do penze. Podmínkou však bylo, že musím na rok na zkušenou do Jičína.

Nastoupil jsem tedy jako učitel na největší škole na okrese, 1. ZDŠ v Jičíně, a učil se řídit školu od tehdy uznávaného ředitele této školy Josefa Šulce. Ten mi pak doporučil, abych se do Kopidlna nevracel, ale využil

Základní devítiletá škola v Kopidlně v 60. letech 20. století

nabídky jít dělat ředitele 3. ZDŠ v Jičíně na Novém Městě, kde ten rok odcházel do penze vynikající ředitel Olda Sudek. Nebyl to pro mne vůbec špatný návrh. Ale mně bylo necelých 30 let a já jsem musel denně z Mlýnce do Jičína dojíždět. Pak jsem se zcela náhodou dozvěděl, že by byla možnost jít stejnou funkci dělat na školu v Rožďalovicích.

Je to dost zajímavý příběh, který se pokusím vyhrábnout ze vzpomínek podrobněji. Tehdy má manželka na škole v Kopidlně, jako nejmladší členka sboru, dostala jako „dárek“ funkci skupinové pionýrské vedoucí. V roce 1974 byla na školní rok vyhlášena celostátní hra pro pionýry, jmenovala se Cesta za rudým praporem. Jejím smyslem bylo hledat v místě školy a v okolí připomínky revolučních tradic a pamětníky bojů za svobodu a lepší zítřek. Chtěl jsem manželce pomoci, a tak jsme několik sobot věnovali výletům s dětmi po okolních obcích, kde jsme pátrali po zajímavých lidech a místních tradicích. Mezi vybranými obcemi se logicky objevily i mé milované Rož-

ďalovice, přestože tehdy už byly více než 10 let mimo okres Jičín a patřily pod okres Nymburk, ve Středočeském kraji. Protože jsme nechtěli jet jen tak naslepo, obrátil jsem se na ředitele tamní školy, kterým byl tehdy pan Miloslav Ješuta z Poděbrad, a požádal jsem ho, zda by nám nemohl najít průvodce po městě, který by nám mohl pomoci hledat zajímavá místa a lidi v tomto městečku.

Vyřešil to náramně, protože nám doporučil pana učitele Františka Hazdru, místního rodáka a kulturního činitele. Takže když si nás na nádraží v Rožďalovicích onu sobotu převzal, provedl nás celým městečkem, od kostela počínaje přes starou i novou školu, náměstí a cestou zpět jsem se stavil v závodu Stojobal, který sídlil v bývalém cukrovaru. Tam nás čekal jeho pracovník pan Hančar, který nás provedl závodem, na jehož konci nás čekalo malé občerstvení v závodní jídelně.

A tam u stolu nad vonící kávou přišla řeč na rožďalovickou školu a jejího současného ředitele. Poslouchal jsem, jak školu vede, že

denně dojíždí a funkce ředitele ho nějak nebaví. Jen tak mezi řečí se pan Hazdra zmínil, zda bych si uměl představit situaci, že bych vyměnil Jičín za Rožďalovice a převzal zdejší školu. Až jsem se sám divil, jak mne jeho návrh oslovil. Vzpomněl jsem si na podraz v Kopidlně, kam jsem měl jako ředitel nastoupit, a teď bych mohl stejnou práci dělat v místě stejně vzdáleném od Mlýnce, na škole v Rožďalovicích, která na mne udělala velmi příznivý dojem. Třeba už tím, že se tam právě v době naší návštěvy opravovala omítka, zatímco v Kopidlně se o stejné opravě, mnohem více poškozené fasády, roky jenom mluvilo.

Pan učitel mi dal telefonní číslo na inspektora, kterým byl tehdy pan Vladimír Pokorný, který byl před časem učitelem zdejší školy a zasloužil se spolu s panem Hazdrou o vynikající dílo – přístavbu školy s kotelnou, kuchyní a jídelnou. Měl jsem čas si vše v klidu rozmyslet, než začnu plánovat nějakou změnu. Váhal jsem, protože práce ředitele na škole v Jičíně mne bavila, byl

Pohled na Mlýnec z Hrádku, autor Mirek Špicar (1957)

tam skvělý kolektiv a zástupce mi dělal velmi charakterní a pracovitý Tonda Řezníček, jehož synové vynikali v tehdy slavném jičínském oddíle juda.

A pak jsem se najednou rozhodl během několika hodin. To když jsem se od mně nakloněné pracovnice na sekretariátu KSČ v Jičíně dozvěděl, že se mě město chystá přeložit do funkce ředitele právě dokončované pavilónové 4. ZDŠ u nemocnice. Kvůli tomu mě prý vytáhli z Kopidlna do Jičína, dva roky si mě zkoušeli jako učitele i ředitele a teď se chystají mi nabídnout post ředitele na této nové škole. Na takový úkol, v necelých 30 letech, jsem se tenkrát necítil. Já o post ředitele nikdy a nikde neusiloval. Bavilo mne především učit. A věděl jsem, že při řízení tak velké školy bych s učením musel definitivně skončit.

Zavolal jsem proto na telefonní číslo inspektora Pokorného a ten mne hned následujícího dne navštívil v Mlýnci. Pamatuji si, že jsem si zrovna půjčoval nějaké knihy v místní knihovně, když se tam objevil a představil se mi. Počkal, až všich-

ni čtenáři odešli, a místo na škole v Rožďalovicích mi znovu a oficiálně nabídl. U kávy u nás doma jsem se pak dozvěděl, že si o mně zjistili a získali doporučení na škole v Městci Králové. Vzpomínám si, jak mi tam při loučení v roce 1970 ředitel Mašín prorokoval, že se určitě brzy stanu někde ředitelem, že jsem k této funkci předurčený. Tenkrát jsem se tomu jenom usmíval a netušil jsem, že ani ne za čtyři roky se jeho prorocká slova opravdu naplní.

Zbývalo odvalit poslední „kámen“ na mé cestě do Rožďalovic. Šlo o to, vyjednat uvolnění z okresu Jičín do okresu Nymburk, navíc z Vychoďského kraje na kraj Středočeský. Nebylo to vůbec jednoduché, když se mnou měli v Jičíně takové záměry. Já jsem jim pomohl v tom, že jsem si našel na 3. ZDŠ v Jičíně za sebe náhradu, pana Libora Novotného z Libáně, který byl v té době inspektorem a kterému tato práce příliš nesesedla. Rád nabídku na místo ředitele přijal. A že jsem nakonec byl uvolněn, k tomu mi pomohlo, že tajemník Václav Čeřovský, který toto všechno vymyslel, odcházel z Jičína

jako učitel na Vysokou školu politickou do Prahy, a problémy Jičína ho tak přestaly zajímat.

Ke konci školního roku jsem ukončil svoji práci ředitele v Jičíně a následně se sešel v Rožďalovicích s tamním ředitelem Ješutou. Když jsem slyšel, že se mu v Rožďalovicích nelíbí a že vítá možnost odtud odejít, bylo rozhodnuto. Zavolal jsem hned druhý den inspektorovi Pokornému, že místo definitivně беру. S jednou podmínkou – že můj předchůdce, Miloslav Ješuta, nebude pracovně poškozen a dostane odpovídající pracovní zařazení, aby můj přesun nevyzněl tak, že jsem ho z Rožďalovic vyšachoval. To se také stalo a 1. září 1975, kdy jsem nastoupil na ZDŠ v Rožďalovicích jako nový ředitel, on nastoupil jako nový ředitel na ZDŠ v Dymokurech, které leží na poloviční cestě z Poděbrad do Rožďalovic, což bylo i pro něho přijatelné.

O létech mého působení na škole v Rožďalovicích napíši zase něco příště.

Oldřich Suchoradský

Pohled z Hrádku na Mlýnec – foto z konce 60. let 20. století (z archivu Oldřicha Suchoradského)

Mistr ostrého meče

Hrdelní právo vykonávaly Rožďalovice až do roku 1728, kdy bylo hrdelní právo městům a vrchnostem odebráno a zřízeno v Čechách 24 soudů se soudci v právech učenými.

V té době vykonávalo správu města 12 konšelů s primasem v čele. Tato rada měla též právo souditi o vraždách a jiných hrdelních zločinech. Větší krádeže byly pokutovány na hrdle, menší vymrskáním z města, přestupky pak vězením nebo pokutou do důchodu vrchnosti, z čehož malá část připadla městu. Časté urážky urovnány veřejným odprošením a pohružkou značných pokut do záduší.

Podle vrchnostenského výnosu hofmeistra [dvorský úředník – pozn. red.] zdejšího statku Priestla z 21. prosince 1727 se rychtářovi [vykonavatel vrchnostenské moci v obci – pozn. red.] nebo biřici [obecní strážník, posel, hlídač (jinak také pochop nebo dráb) – pozn. red.] vyměřují tyto platy: 1. Když osobu hrdelní do vězení přijal 26 krejcarů, 2. Od propuštění té osoby 36 krejcarů, 3. Za doprovodění na místo popravni 1 zlatý a 12 krejcarů rýnských.

Soud se vykonával ve jménu a z nařízení vrchnosti mečem nebo provazem. Dosud se zachovaly názvy pozemků: „U stínadel“, parcelní číslo 706, 707, kde se popravovalo mečem, a „Na spravedlnosti“, parcelní číslo 678, kde se ortel vykonával mečem.

Město uzavíralo s katem tuto smlouvu: Níže psaná punkta [články – pozn. red.] a povinnosti pro povědomost a budoucí stálost v tento zápis

se uvolují: 1. Předně a nejprve milostivé vrchnosti povinný úrok každoročně budu skládati, totiž 7 rýnských zlatých. 2. Item [dále, také – pozn. red.] k obci města Rožďalovice každoročně, při sv. Jiří 1 zlatý 35 krejcarů, při sv. Havle 1 zlatý 45 krejcarů, takové peníze se vši pilnosti časně odváděti budu. 3. Více a dále podle starodávného způsobu panu purkmistru [dříve starosta – pozn. red.] a pánům spoluradním, též písaři radnímu při sv. Jiří po jednom páru rukavic z koží psích čistotně vydělaných bude povinnost dávat. 4. V potřebách pohodnictví sloužiti. 5. Představeným poslušnost a poddanost zachovati. 6. Co se teje kriminální exekuce, že by nad poddaným nebo kýmkoli jinším provedena a konána býti měla, buď mečem, provazem nebo jakýmkoli způsobem, tehdy se zavazují takové vykonati. 7. Kdybych oumysl měl, chalupu, pohodnickou postoupiti, budu povinen vše to s vědomím pana purkmistra a pánů radních učiniti.

Dle staré pamětní knihy našeho města byla katovna a zároveň pohodnice majetkem pánů, později města, a původně se pronajímala. Chalupa tato, k níž od starodávna podle starších cedulí 70 záhonů role, dvě zahrady a jedna louka přináležela, se později prodávala za 300 zlatých. Do úplného vlastnictví byla městem prodána roku 1792 Janu Růžickovi, synu mistra ostrého meče Prahy za 800 zlatých s výhradou, že on nebo jeho nástupce budou každoročně o sv. Jiří městskému představenému odváděti 2 zlaté na rukavičky. Povinnost tato zvana daň ostrého meče byla zrušena pozdějšímu

majiteli, když se vyplatil obnosem 29 zlatých 20 krejcarů. Katovna stála u jezu, čp. 162.

Roku 1573 půjčili Nymburští svého kata Markétě Krínecké, paní na Rožďalovicích, kdež byl tento těžce zbodán od lotra, jehož vyváděl ze srubu, v němž byl klády prost. Nymburští konšelé se kata zastali, žádajíce Kríneckou, by rychtáře rožďalovického i biřice ke právu poslala, poněvadž slíbili, že kata vypraví zpět tak, jak byl do Rožďalovic poslán.

V kronice MUDr. Jandourka jsou uvedeny dvě popravy: Dne 30. listopadu 1709 dala pod meč hlavu Marie Němečkové z města Rožďalovic proto, že zabila polínkem bažanta, který žral s jejími slepicemi. Roku 1710 byl do kola vpleten a do povětří vyzdvižen Černý z Podolí u města Rožďalovic.

Dle záznamů v úmrtní matrice stala se poslední poprava v době, kdy děkanský úřad zastával páter Endler (1768–1784). Šlo o jakousi Habkovou, která zavraždila své dítě. Podle zápisů Adolfa Nechánského byla nejprve pověšena a pak do ní vražen kůl.

Roku 1778 byly Rožďalovice v záležitostech hrdelních přivtěleny k trestnímu soudu nymburskému a od roku 1882 k trestnímu soudu mlado-boleslavskému.

Z několika uvedených příkladů vysvítá, že tíha viny nerozhodovala. Člověk byl často zbaven hrdla pro maličkost.

(František Hazdra,
uveřejněno v únoru 1980,
Rožďalovicko, č. 44, s. 9–10)

Jak se slavily církevní svátky v Rožďalovicích

Prvním svátkem v novém roce byl 6. ledna svátek Tří králů. V ten den chodily po Rožďalovicích trojice chlapců přestrojených za „mudrce z Východu“. Byli to králové Kašpar, Melichar a ten černý vzadu Baltazar. U každého domu jsme zazpívali koledu „My tři králové jdeme k vám, štěstí, zdraví, pře-

Druhý únorový den, na Hromnice, jsme chodili do kostela s dlouhými ozdobnými svícemi k jejich posvěcení. Taková svíce posvěcená na Hromnice se nazývala „hromnička“. Zapalovala se při bouřkách a měla ochránit stavení od úderu blesku. Pamatuji se, jak babička při prvním zahřmění svíčku zapálila a postavila ji

„kočičky“, které se doma dávaly do vázy nebo za „Boží požehnání“, aby přinášely po celý rok štěstí. Již týden dopředu jsme okukovali, na kterém keři budou květy rozvité, a hlavně, kde budou ty velké, kterým jsme říkali „kocouři“. Na Květnou neděli nám maminka dávala nějakou novou část oděvu, abychom po celý rok „kvetli“.

Velikonoční týden začínal Škaredou středou. Pranostika praví: „Kdo se mračí na Škaredou středu, mračí se celý rok.“ Na Zelený čtvrtek ráno jsme posnídali „jidáše“. Tento zvláštní druh pečiva se peklo jen na Zelený čtvrtek, měl ochránit před uškutnutím hadem a většinou se ještě mazal medem pro zvýšení účinnosti. Ten den také „odletěly zvony do Říma“. Jejich funkci jsme převzali a s řehtačkami a klapáčkami jsme chodili třikrát denně po městě místo zvonění.

Na Veliký pátek a Bílou sobotu jsme drželi stráž u Božího hrobu, který býval na místě hlavního vchodu do kostela. Stráž bývala dvoučlená a strážní ministranti byli oblečeni do fialových rouch. Stráže se střídaly v hodinových intervalech přesně podle rozpisu. Na správný rituál dohlížel kostelník pan Nechánský a starší ministrant Pepík Dráb. Až do Vzkříšení se chodilo do kostela postranním vchodem.

Vzkříšení se oslavovalo na Bílou sobotu večer. Průvod, při kterém hrála muzika, vyšel z kostela, prošel kašta-

Trojice chlapců přestrojených za „mudrce z Východu“

jeme vám...“ a na dveře křídou napsali K+M+B. Většinou jsme dostali drobný peníz jako výslužku, ale někde jsme museli vzít „nohy na ramena“ a bylo po vznešeném poslání.

do okna, kde hořela po celou dobu bouřky.

Květná neděle byla týden před Velikonocemi a chodili jsme do kostela světit jívové větvičky, takzvané

Z náměstí se o Božím těle průvod vracel Husovou ulicí zpátky do kostela, pod nebesy kráčí páter Josef Pařík. Na druhé fotografii je zachyceno jedno z posledních svěcení hromniček v místním kostele

novou alejí do Husovy ulice, odtud na náměstí, které obešel, a vracel se do kostela po schodech hlavním vchodem. Okna v domech po trase průvodu byla osvětlena svíčkami a při vcházení průvodu do kostela už vyzváněly zvony. Na Bílou sobotu se také připravovala nádivka z vajec, kopřiv a uzeného masa. Tento zvyk se v mnohých domácnostech dodržuje dodnes. O Velikonočním pondělí jsme chodili na koledu s pomlázkou, a kde byla děvčata, byl i výprask. Pomlázky byly v mnoha případech přímo umělecká díla. Byly pleteny ze šesti, osmi, ale i z dvanácti většinou vrbových proutků zakončených okrasným drždlem.

Výslužkou byla většinou barevná vejce nebo kraslice.

Šedesát dní po Velikonoční neděli se slavíval svátek „Boží tělo“. V tento den procházel průvod z kostela na náměstí a na čtyřech místech byly postaveny oltáře, kde se konala krátká zastavení s modlitbou. V průvodu pod baldachýnem byla nesena monstrance a před ní družičky rozhazovaly z ozdobných košíčků okvětní lístky pivoňek. Průvod byl také příležitostí pro „provětrání lidových krojů“. Byla to přehlídka lidové dovednosti, protože většina z nich byla zhotovena rukou členů rodiny. Tento svátek měl v Rožďalovicích velkou tradici,

o čemž svědčila i o každoroční hojná účast.

V padesátých letech byly bohužel tyto církevní svátky a oslavy postupně omezovány a některé dokonce zakázány. Škoda, že tyto tradice se po roce 1989 neobnovily a nikdy jsem si také nepomyslel, že na rožďalovický kostel se budu dívat skrz zavřená vrata, nebo jen zpovzdálí. Domníval jsem se, že všichni ti, kteří tento kostel stavěli anebo se nějak zasloužili o jeho vybudování, tak činili pro lidi místní a z blízkého okolí. Současná situace mě však utvrzuje o tom, že tomu tak není.

Rudolf Valeš

Pestrou část průvodu tvořily dívky a ženy v lidových krojích

Velikonoce aneb jak je to s církevními svátky

Do roku 1953 bylo v kalendářích uváděno několik církevních svátků, většina však byla v následujícím roce odstraněna. Do dnešních dnů zůstaly v kalendáři mimo Velikonoc a Vánoc pouze Tři králové, Hromnice a Památka zesnulých.

Církevní svátky, k nimž patří také Velikonoce, se dělí na svátky pohyblivé a svátky s pevným kalendářním datem. Mezi svátky s pevným kalendářním datem patří například svátek Tři Králů, který je každý rok 6. ledna.

Na prvním ekumenickém koncilu v roce 325 se mimo jiné rozhodlo o určování data Velikonoc. Tyto svátky připadají podle pravidla na první nedě-

li po prvním jarním úplňku. V případě, že úplněk připadne na neděli, slaví se Velikonoce až za týden. Datum Velikonoční neděle se tak pohybuje v intervalu od 22. března do 25. dubna.

Data církevních svátků spojených s Velikonocemi se vztahují k **Velikonoční neděli** jako hlavnímu velikonočnímu svátku. **Popeleční středa** je v liturgickém kalendáři katolické církve začátkem čtyřicetidenního půstu, do kterého se však nezapočítávají neděle. **Květná neděle** je připomínka Ježíšova vjezdu do Jeruzaléma, kde mu byly na cestu kladeny zelené větve a pláště jako symbol úcty. **Zelený čtvrtek** je památkou na poslední večeři Ježíše. Tento den začíná **Velikonoční**

triduum – umučení a zmrtvýchvstání Páně, začíná od večerní mše na památku Večeře Páně a vrcholí **Velikonoční nedělí** (Zmrtvýchvstání Páně). **Velký pátek** je den umučení Ježíše. **Bílá sobota** je dnem jeho pohřbení, v noci na neděli pak vstal Ježíš z mrtvých. Svátek **Nanebevstoupení Páně** se slaví čtyřicet dní po vzkříšení Ježíše, a je tedy vždy ve čtvrtek. Za deset dnů, v neděli, se slaví **Seslání ducha svatého** (Letnice). Týden po Seslání ducha svatého se slaví **Nejsvětější Trojice** a za další čtyři dny **Boží tělo**.

Podle liturgického kalendáře zpracoval *Rudolf Valeš*

Ohně v Rožďalovicích

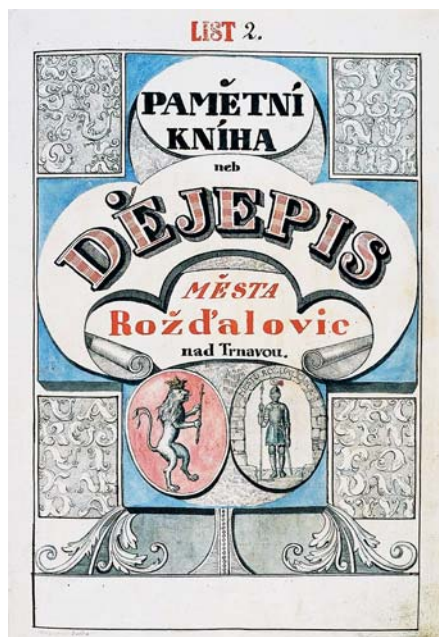
V minulých číslech jsme se prostřednictvím výpisků ze starých kronik rožďalovických mohli mimo jiné seznámit s historií místních spolků, školy, válečných událostí či bývalými představiteli města. Připomněli jsme si i tragické nehody, které se u nás odehrály a také přírodní katastrofy, jako povodně či ničivé vichřice, které Rožďalovice v minulosti postihly. Mezi neštěstí, která nás odněpaměti doprovázejí, patří i živelné ohně, o kterém všichni víme, že dokáže být dobrým sluhou, ale zlým pánem. A právě téma ohně či požáru, chcete-li, budeme dnes sledovat. Na Rožďalovice měl totiž tento živelný v daleké minulosti až fatální dopad...

Kronikář Jan Rektorys

1686 • Dne 17. července 1686 po třetí hodině odpoledne vyšel oheň v příbytku Matěje France, souseda rožďalovického, při kterém obecní brána, jeden vrchnostenský a čtrnáct sousedských domů vyhořelo, a dne 4. dubna 1687 po druhé hodině odpoledne vzňal se oheň v domě truhlářky Salomeny, v následku něhož devět měšťanských domů popelem lehlo. Aby se tedy opět na mizinu příslým sousedům co nejdříve vypomohlo, povolil Leopold Vilhelm hrabě z Valdštejna, aby některé vrchnostenské obecní grunty jednotlivým zchudlým měšťanům k svobodnému užívání, tj. bez vší povinnosti k odvádění desátku a daní vrchnostenských se odprodaly, které pozemky slouly napotom hamfeštními, podporoval potřebné měšťany potřebným stavivem, a aby se při opětné nahodilých požárech přílišnému jejich rozšiřování přítrž co nejrychleji učinit mohla, vydal roku 1686 pro město Rožďalovice řád hasičů, dle kterého na první pokřik „že hoří“, všichni sousedé, kteří by ho taky měli, vodu k ohni dovážeti, ostatní ale s konvemi, sekerami a háky pod uvarováním pokuty k ohni se dostaviti a tento přetřhovati povinni byli.

Kdož by se první s vodou k ohni dostavil, měl od obce dvě kopy grošů míšeňských za odměnu obdržeti, druhý jednu kopy a třetí půl kopy neb 35 krejcarů.

1827 • Dne 21. července 1827 okolo 5. hodiny odpoledne vyšel oheň v čísle 121, který mimo domu radního, Bydžovské brány a 24 stodol 52 měšťanských stavení, totiž čísla: 122, 121, 120, 119, 118, 117, 116, 115, 113, 112, 166, 87, 86, 85, 84, 83, 82, 81, 80, 79, 78, 77, 76, 75, 103, 102, 101, 100, 99, 98, 97, 96, 95, 94, 93, 91, 90, 163, 89, 206, 88, 110, 109, 114, 108, 111, 212, 107, 106, 105 a 104 strávil a dne 4. července 1832 vzňal se oheň v čísle 57, následkem jehož 20 čísel, totiž: 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 174, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73 a 74 a sedm stodol v ruin a popel obráceno bylo. Škoda prvnějším ohněm způsobená vypočtená byla na 39 510 fl[orinů] a 42 kr[ejcarů] stříbra, škoda při ohni druhém obnášela 1543 fl[orinů] a 30 kr[ejcarů] stříbra. Těmito požáry započaly Rožďalovice starodávny svůj

charakter poznenáhla měniti, anžto pohořelé domy toho času z materiálu tvrdého a dle stavebního vyměření stavené býti musely, čímž se stalo, že nejenom starobylá svá podloubí ztratily, nýbrž že i jak náměstí, tak ulice zcela nový směr obdržely.

1837 • Roku 1837, ten den před poutí rožďalovickou, vznikl oheň v čísle 142 pod kostelem, následkem něhož bývalá stará škola č. 147 a sedm domků, totiž čísla 145, 148, 144, 146, 142, 143 a 123 vyhořelo. Toho samého roku 1837 vyhořelo číslo 52 v ulici Kríne-

ké a přede žněma vyšel oheň v čísle 37, v následku něhož 5 domů na náměstí, čísla 34, 35, 37 a 38 v ruin a popel obráceno bylo.

1844 • Dne 30. června 1844 vyhořelo 6 domků v ulici Krínecké, a sice čísla: 44, 43, 45, 46, 47 a 48, načež 6. září 1845 pět domů pod čísly 7, 28, 29, 26 a 25 popelem lehlo. Dne 20. září 1846 vyhořelo číslo 140 a dne 16. března 1847 číslo 40. Těmito požáry zničen byl starodávny charakter města úplně.

1852 • Dne 7. listopadu 1852 okolo jedenácté hodiny v noci vyhořelo č. 156, tehdaž Františkovi Horáčkovi náležející.

1854 • Dne 10. srpna 1854 shořela střecha domku č. 191 blíže dvora Zámostského.

1859 • Dne 6. února 1859 v 9 hodin večer vyhořely v Podolí dva domky, popisné číslo 19 a 23.

1862 • Dne 16. srpna 1862 o 4. hodině odpoledne chytilo otypkové dříví, které Josef Šulc na dvorku mezi stavením jeho pod č. 26 a stodolou Františka Lokaje srovnané měl. Rychlý shon lidu a použití městské a panské stříkačky nedaly však ohni dalšího vzniku, ačkoliv se na blízku více dřevěných stavení nacházelo. Souzeno všeobecně, že oheň založen byl.

1865 • Dne 25. května 1865 okolo osmé hodiny večerní začal vznikat požár v domku Jindřicha Randy pod č. 246 v Rožďalovicích, aniž by příčina jaká se byla vyšetřila, byl však záhy udušen.

1882 • V roce 1882 usneseno v obecním zastupitelstvu, aby opatřena byla nová stříkačka a zřízen sbor hasičský.

1897 • Dne 3. července 1897 strhla se k večeru nad městem bouřka a blesk udeřil do zámekvé věže. Za několik minut byla věž a jižní část zámku v plamenech. Úsilím místního i okolního hasičstva byl zachráněn celý trakt severní a část východního.

Kronikář Antonín Matoušů

1913 • Dne 22. května 1913 o svátku Božího Těla odpoledne vypukl požár v Zámostí u Václava Tomáška čp. 31. Shořelo obytné stavení a hospodářské budovy. Dále se požár nerozšířil.

Kronikáři Josef Havelka a František Havlík

1918 • Dne 16. března 1918 vzňal se v panském lese „Hrádku“ od jiskry lokomotivy jedoucího vlaku oheň, při němž shořelo 5 ha mladého lesa. Suché listí ze stromů a trávy byly dobrou stravou pro oheň. Ohořením mladých dubových stromků vznikla lesní správe velkostatku velká škoda.

1918 • Dne 2. září 1918 vyhořel na náměstí domek čp. 73, patřící rolníku Styblíkovi, do základů. Škoda byla značná a jen částečně kryta pojištěním. Oheň byl založen a pachatel zjištěn.

1929 • V noci ze dne 26. na 27. prosince 1929 vyhořel domek dělnice Marie Říhové čp. 141 pod kostelem do základů. Příčina ohně zůstala neznámou. V příštím roce 1930 postavila si Marie Říhová na též místě domek nový, trochu bezpečnější.

1933 • Dne 9. června 1933 vyhořel dřevěný, starý domek vdovy Anny Malé čp. 220 v ulici Boleslavské do základů. Příčina požáru nebyla zjištěna, ale chytlo asi od komína.

Kronikář Vojtěch Vavrouš

1940 • Dne 15. července 1940 rozezvučela se asi v 12.40 hod. siréna, která hlásila požár. Tehdy vyhořela v děkanství na dvoře orlovna. Shořela střecha, stropy byly pobořené, ale nářadí se tam nacházející rychle vyklizeno. Při hašení, než toto místní hasiči provedli, scházela nějaká součástka ve stroji, a nežli byla přivezena z hasičského domova, byl tento požár sborem hasičů z Tuchomi, Hasiny a Zámostí zdolán.

Kronikář Josef Horák

1950 • Ke konci roku vyhořela promítací kabina státního biografu a několik měsíců se nehrálo.

Kronikář Jiří Pour

1957 • Dne 7. září 1957 ve 23 hod. vypukl požár u pana Lívance vedle Radnice. Od žhavého popela chytla na dvoře hromada dříví a splanul veliký oheň. Zásahové akce zúčastnily se okolní sbory. Oheň byl zlikvidován, aniž se dále rozšířil, zůstala jen očouzená zeď Radnice. Domek obývají starší lidé – výměnkáři. Při vypuknutí požáru tvrdě spali.

1962 • Dne 20. dubna 1962 v poledne zapálila jiskra od jedoucího vlaku suché listí v lese „Na hrádku“. Požár se rychle rozmohl a zasáhl les ve výměře asi 12 ha. Dostavilo se přes 200 občanů a požárníků. Jen obětavou spoluprací se požár zlikvidoval. Byl to největší lesní požár v poslední době.

Kronikář Jaromír Sládek

1982 • V noci z 26. na 27. března 1982 hořelo v domku č. 144 vedle staré školy. Jeho majitelka z Prahy utrpěla škodu na vnitřním zařízení. Požár byl včas zlikvidován.

1985 • 6. ledna 1985 vznikl v Rožďalovicích v čp. 304 požár kůlny samovznícením uhlí. Byl včasným zásahem zdejších požárníků uhašen. Zbytečné škody způsobil požár domku č. 34 na Hasině, zaviněný malým chlapcem při hře se zápalkami. Požár byl rychle zlikvidován rožďalovickými a dalšími požárníky, z nichž jeden utrpěl lehké zranění.

Kronikárka Svatava Krumpholcová

1995 • Dne 30. prosince 1995 ve 12.30 byl zpozorován paní Jaroslavou Juráskovou požár v bytě nad poštou. Shodou okolností nebyli doma zde bydlící manželé Vokálovi, ani v 2. patře bydlící paní Vlasta Kuncová. Požár se rozšířil z místnosti kotelný v 1. patře do stropů a podlah budovy. Tyto přivolání hasiči museli shodit. Vyhořelo zařízení pošty. Byly zničeny zásilky. Pouze peníze uložené v trezoru vydržely. Celková škoda se odhaduje na 1.000.000 Kč. Přesné příčiny se vyšetřují.

2006 • V noci z 25. na 26. února 2006 vyhořela do základů klubovna Soko-

la Rožďalovice na sokolském hřišti. Požár někdo založil. Shořelo všechno uskladněné nářadí, které bylo původně v tělocvičné škole, a to koza, kůň, bradla, trampolína, žíněnky, odrazový můstek a dokumentace Sokola. Neustále byly vypáčené dveře a děti tam chodily kouřit.

2006 • Dne 21. listopadu 2006 ve večerních hodinách byl zpozorován požár v bytě paní Šormové v Lindnerově ulici čp. 126 a 127, bývalé lesní správě, nyní nájemní dům pro Romy. Požár vznikl údajně při hře se zápalkami čtyřletého chlapce, syna majitele objektu Jaroslava Boumy, který byl v bytě sám a zapálil obsah skříně s oděvy. Matka oslavovala 50. narozeniny jedné ze sousedek. Požár byl zpozorován před 21. hodinou.

Bohužel byl již tak rozšířený, že zasáhl celý dům. Trvale přihlášených tu bylo 16 občanů, nepřihlášených více jak dvojnásobek. Někdy tu bydlelo až 70 lidí. Hašení komplikoval materiál na půdě (PET lahve, kanystry s benzínem a odpadky). Část domu prohořela až po sklep, celá střecha a objekt se stal neobyvatelný. Nepřihlášení Romové z Rožďalovic odešli. Někteří přihlášení se nastěhovali do dalších domů pana Jaroslava Boumy v Revoluční ulici a na Hasině. Obec náhradní byty nemá.

Byla vyhlášena sbírka ošacení pro Romy, ale o toto postižení neměli zájem. Odnášeli si jen balíčky první pomoci, které zařídila obec. Někteří obyvatelé vyhořelého domu se tam velmi brzy vrátili i přes veškeré základy. Bydlí v suterénu. Do původní podoby se dům už nevrátí. Změnil se pohled na panorama Rožďalovic.

V tomto panském domě byla ordinace prvních lékařů Jandourka a Boublíka, žili tu panští úředníci Rasocha, Oceliková a Hůza, vedoucí lesní správy Nezbeda a Pacina. Posledním nájemníkem byla rodina pana Buňky. Ti tu bydleli nějaký čas souběžně s Romy.

*Zpracovala
Marcela Ešnerová*

Změny v týmech fotbalového klubu

Dne 19. února uspořádalo vedení FC Trnavanu řádnou valnou hromadu v restauraci Vosma na fotbalovém hřišti v Rožďalovicích. Zahájení patřilo předsdovi klubu Tomáši Hojsákovi, který postupně předal slovo každému z trenérů týmů Trnavanu, aby zhod-

notili fotbalovou sezonu 2015. Následovala diskuse týkající se dalšího chodu klubu a budoucích aktivit v roce 2016.

Před zahájením sezony došlo k důležitému rozhodnutí vedení klubu. Vzhledem k nezájmu valné většiny hráčů A týmu byla jeho základ-

na doplněna o hráče z rezervy, která tímto ukončila svou činnost. Vedení klubu následně v zimní přestávce odhlásilo ze soutěže tým hrající nejnižší okresní soutěž. Ze stejného důvodu byl také odhlášen žákovský tým.

Tomáš Pavel

Na start Silvestrovského běhu od Bučického mlýna ke Kamensku a zpět se postavilo 11 žen a 28 mužů. Nejrychlejším závodníkem byl Václav Severa (33:54), závod žen vyhrála Eva Kubálková (39:39)

Sbor dobrovolných hasičů Rožďalovice

Hasiči se zúčastnili zahájení historické výstavy v Milovicích

Dva členové místního sboru dobrovolných hasičů Jiří Novotný a Petr Pešava se v sobotu 13. února zúčastnili jedinečné výstavy historické hasičské výstroje a výzbroje v atriu milovické radnice, kterou při příležitosti 150. výročí založení prvního hasičského sboru uspořádalo Okresní sdružení hasičů Čech a Moravy Nymburk.

Na výstavě byly k vidění uniformy a helmy od roku 1890 až do současnosti, ukázky historické výzbroje a nechyběly zde kupříkladu ani prvorepublikové signální poplachové trubky či fotografie první hasičské medaile vydané v roce 1905. Majitelem většiny exponátů je předseda Okresní rady historie Okresního sdružení hasičů Josef Bidmon ze Slovc, který svou sbírku dává dohromady už čtvrt století. Ten také vyzval přítomné zástupce hasičských sborů, pokud vlastní nějaké historické věci, aby je zapůjčili do sbírky Okresnímu sdružení hasičů.

(red)

Jiří Novotný, starostka OSH Nymburk Blanka Buryanová, starosta Milovic Milan Pour a Petr Pešava

Živá kronika Svídnice

Víte jak vznikla Živá kronika Svídnice? Minulý rok v červnu jsem se nastěhovala do bývalého hostince pana Košátka právě do Svídnice. Vedl mě k tomu projekt vzniku netradiční herecké školy inspirované francouzskou metodou Jacques Lecoq založené na přírodních principech „ve zdravém těle zdravý duch“. Chtěla jsem svůj projekt Budilovy divadelní školy realizovat na vesnici a ve Svídnici jsem našla to pravé ořechové. Nechtěla jsem se nastěhovat do vsi a zavřít se s divadelní školou za plotem. Proto jsem začala chodit za lidmi a seznamovat se s nimi. Hrozně mě překvapilo přijetí starousedlíků, hned mě přijali a byli hrozně rádi za to, že za nimi přišla kultura. Moje pravá ruka pedagog Hanka Strejčková mi doporučila zkusit podat grant u Nadace via Sousedíme si. Šla jsem s nápadem na zasedání osadního výboru, kde s paní starostkou Dymokur Lídou Kubálkovou, s Jitkou Benešovou a s Ludkem Benešem jsme vymysleli projekt oživení místní kroniky. Grant jsme získali.

Cílem je podpořit rozvoj vztahů mezi starousedlíky, novousedlíky a chataři, najít příležitost k seznamování a utužování vazeb, podpořit vzájemnou pomoc. Skrze zkušenosti našeho spolku chceme v lidech probudit zájem zaznamenávat dění vesnice kolem sebe, podílet se na rozvoji komunikace mezi lidmi a připojit se k oživování místních tradic.

Svídnická kronika stojí na tzv. projektu: sousede, natoč to, třeba i na svůj mobil, napiš o tom, nakresli, nafoť, či jakkoli popiš událost a život v naší vesnici během jednoho roku a pojďme si to společně promítnout, zahrát si o tom, vytvořit si publikaci. Jde o propojení činnosti nás všech, kteří jsme spjati s tímto místem, a zároveň o možnost sdílení společných zážitků, o motivaci nás všech dívat se kolem sebe a uvědomit si, že jsme to právě my sami, kdo má tu moc zpříjemnit si život v malé vsi, a zároveň tuto vísku pozvednout, ozvláštnit, přivést sousedy z ostatních osad a vsí na naše akce, události. Cílem je vytvořit Živou kroniku, na které se sousedé budou rádi podí-

let, ale budou se z ní i radovat, sdílet a inspirovat tím své okolí.

A tímto širokým přístupem chceme dát šanci všem, aby se mohli zapojit do projektu, aniž by k tomu potřebovali speciální vybavení či erudici. Projekt je otevřený nejširší veřejnosti, od dětí po seniory a jeho časové ohraničení je otevřené, neboť předpokládáme, že Živou kroniku udržíme i v dalších letech, aby zde vznikla znovu tradice kronikářství – tedy posilování vztahu k místu a jeho dění. Najdete nás na Facebooku, nebo Youtube pod názvem Živá kronika Svídnice.

*Vendula Burger,
Spolek Budil*

OSADNÍ VÝBOR SVÍDNICE

OBEC DYMOKURY

Vás srdečně zvou na setkání rodáků a přátel obce

u příležitosti oslav

680 let od založení obce Svídnice

v sobotu 11. června 2016 ve 13.00 hod. na prostranství před školou

Večer: posezení s hudbou, občerstvení zajištěno

Tel.: 737 148 129 – Jitka Benešová, www.svidnice.wgz.cz

Zima na Pojedském rybníku

Dětský karneval

TYDEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ

GALERIE POJEDY

Pojedy 47, 289 34 Žitovlice, okres Nymburk

21. – 29. 5. 2016

Sobota	21.5.	Otevření dveří Galerie Pojedy	
		10:00-10:30	Zahájení týdne otevřených dveří v Galerii Pojedy
		10:30-16:00	Interaktivní autorská divadelní představení pro děti i dospělé (BonneB art. – Martin Bonne a Zuzi Bartošová)
		10:30-16:00	Sochařské a malířské tvůrčí dílničky pro děti i dospělé
		16:00-18:00	TV Žitovlice – projekce na plátno
		20:00-22:00	Zábavný pořad: PÉRA Z GAUČE (show Víta Holera a M. S. Dohnala s pozvanými hosty)
		22:00-24:00	After party (Ambient Chillout)
Neděle	22.5.	Velký sanitární den – společný čistící happening všech zúčastněných	
Pondělí	23.5.	16:00-20:00	Výtvarná tvůrčí dílna na improvizované téma a techniku Založení výtvarné skupiny Alter Ego II. (tvorba, instalace a příprava výstavy ve sklepní galerii)
Úterý	24.5.		
Středa	25.5.		
Čtvrtek	26.5.		
Pátek	27.5.		
Sobota	28.5.	19:00-22:00	Vernisáž výtvarné skupiny Alter Ego II. (sklepní galerie)
Neděle	29.5.	Zavření dveří Galerie Pojedy	
		13:00-19:00	Společenské „Tee Opaatee” – show Víta Holera

www.galeriepojedy.cz

nipos

Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

www.amaterskatvorba.cz

Rožďalovice dříve a nyní

Husova ulice koncem 30. let, fotografoval a vydal Jenda Rajman (ze sbírky Pavla Hančara)

Současný pohled na Husovu ulici, fotografoval Viktor Dobrev (březen 2016)

Číslo 1/2016, ročník 5. Náklad: 350 ks. Evidenční číslo: MK ČR E 20643.

Redakce: Petr Kapal, Mgr. Viktor Dobrev, Mgr. Marcela Ešnerová, Tomáš Pavel, Jiří Rejsek, Eliška Velechovská.

Kontakt: e-mail: rozdalovicko@seznam.cz, tel.: 325 593 107. Tisk: TNM PRINT, s. r. o., Nové Město nad Cidlinou.

Toto číslo vyšlo v březnu 2016. Na titulní straněbledule jarní, foto Jiří Rejsek.

